

Şamuweliň ikinji kitaby

Giriş

Şamuweliň ikinji kitaby Şamuweliň birinji kitabyň dowamy bolup, onda Dawudyň patyşa hökmünde ilki günortada Ýahudanyň üstünden höküm süren ýyllary (1-4 baplar), soňra demirgazykda Ysraýylyň, tutuş milletiň üstünden höküm süren ýyllary (5-24 baplar) barada gürrüň berilýär. Bu öz patyşalygyny giňeltmek we ornaşan ýerlerini berkitmek üçin, Dawudyň içki we daşky duşmanlara garşy öz halky bilen birlikde nähili göreşler alyp barandygyny aýdyň görkezýän hasabatdyr. Dawut çuňňur wepaly we Hudaýa berlen adam bolup, ol öz halkynyň ynamyny gazanyp bilen adamdyr. Bulara garamazdan, Dawut käwagt rehimsizlik edip, öz göwün isleglerine we bähbitlerine kowalaşyp, agyr günäler edýär. Netijede, ol Taňrynyň pygamberi Natanyň huzurynda öz eden günäleri bilen ýüzbe-ýüz durup, olary boýun alýar we ol Hudaýyň iberen jezasyny çekmeli bolýar.

Ysraýyl halkynyň soňky döwürde çeken jebir-jepalaryna garamazdan, Dawudyň durmuşy we üstünlikleri olarda uly täsir galdyrýar. Halk başga patyşa saýlamaly bolanda, «Dawudyň oglunyň» patyşa bolmagyny, ýagny edil Dawudyň özi ýaly bolmagy üçin, patyşanyň Dawudyň neslinden bolmagyny isläpdir.

Mazmuny

Dawudyň Ýahudanyň üstünden hökümdarlyk etmegi
1.1 – 4.12
Dawudyň tutuş Ysraýylyň üstünden hökümdarlyk etmegi
5.1 – 9:13
Dawudyň Batşeba bilen eden günäsi
10.1 – 12.31
Dawudyň maşgalasyndaky betbagtçylyklar
13.1 – 14.33
Dawudyň patyşalygyndaky betbagtçylyklar
15.1 – 20.26
Dawudyň hökümdarlygy hakyndaky beýleki maglumatlar
21.1 – 24.25

1-nji bap

Şawulyň öldi habary

¹Şawul öleden soň, amalekleri ýeňip, dolanyp gelen Dawut iki gün Ziklagda galdy. ²Üçünji gün diýlende Şawulyň düşelgesinden ýakasyny ýyrtyp, başyndan gum sowran bir adam Dawudyň ýanyna geldi. Ol Dawudyň önünde ýere ýüzin düşüp tagzym etdi. ³Dawut ondan: «Nireden gelýärsiň?» diýip sorady. Ol: «Men Ysraýyl düşelgesinden gaçyp gaýtdym» diýdi. ⁴Dawut oňa: «Aýt, näme boldy?» diýdi. Ol: «Goşun ýeňlip gaçdy, adamlaryň köpüsi gyryldy. Şawul bilen onuň ogly Ýonatan hem öldi» diýdi. ⁵Dawut bu habary getiren ýaş ýigitden: «Şawul bilen onuň ogly Ýonatanyň ölenini nireden bilýäň?» diýip sorady. ⁶Ýaş ýigit Dawuda şeýle jogap berdi: «Edil şol wagt men Gilboga dagyndadym. Men Şawulyň naýzasyna söýenip duranymy, duşmanyň söweş arabalarydyr atlylarynyň bolsa oňa golaýlaşyp barýandyklaryny gördüm. ⁷Şawul ýeňsesine seredende meni görüp, ýanyna çagyrdy. Men: „Näme agam?“ diýdim. ⁸Ol: „Sen kim?“ diýip sorady. „Men bir amalekli“ diýip jogap berdim. ⁹Soňra ol maňa: „Gel-de, meni öldür, çünki entek içimde janyň bolsa-da, ajalym görnüp dur“ diýdi. ¹⁰Menem bardym-da, ony öldürdim. Sebäbi men onuň indi diri galmajakdygyna göz ýetiripdim. Başyndaky täji bilen elindäki bilezigini jenabyma alyp gaýtdym, ine, olar jenabym». ¹¹Muny eşiden Dawut ýakasyny tutup, geýimlerini ýyrtdy, onuň ýanyndakylar hem şeýtdiler. ¹²Olar gylçdan geçirilen Şawul üçin, onuň ogly Ýonatan üçin, Rebbiň goşuny we ysraýyl halky üçin agşama çenli agyz bekläp, ýas tutup aglaşdylar. ¹³Dawut habar getiren ýaş ýigitden: «Sen nireli?» diýip sorady. Ol: «Men gelmişek bir amalegiň ogly» diýip jogap berdi. ¹⁴Dawut oňa: «Gorkman, Rebbiň seçip saýlan adamyny öldürmäge nädip milt etdiň?» diýdi. ¹⁵Soňra Dawut ýaş ýigitleriň birini ýanyna çagyryp: «Gel, şuny öldür!» diýdi. Ýigit ony urup öldürdi. ¹⁶Dawut amalege: «Döken ganyň öz başyňa barsyn. Çünki sen Rebbiň seçip saýlan adamyny öldürendigiňe öz dilini bilen şaýatlyk etdiň» diýdi.

¹⁷Şawul we onuň ogly Ýonatan üçin, Dawut şu agyny aýtdy. ¹⁸(Dawut bu «Peýkam aýdymyny» ýahuda halkyna öwrenmegi buýurdy. Bu Ýaşar kitabynda ýazyladyr). Ol şeýle diýdi:

¹⁹«Eý, Ysraýyl, şöhratyň dem-düýtsüz ýatyr depeleriňde!

Gerçekler nädip ýere ýazyldy?!

²⁰Gatlylara aýtmaň muny,

Aşkelonyň köçelerinde ýaýmaň.

Ýogsam piliştileriň gyzlary joşar,

Sünnetsizleriň gyzlary heşelle kakar.

²¹Eý, Gilboga daglary!

Üstüňize çyg-da, ygal-da düşmesin!
Sizden hasyl önmesin!

Çünki gerçeğiň galkany,
Şawulyň gaýdyp ýaglanmajak galkany
Siziň üstüňizde syndy.

²²Ýonatanyň ýaýy sowa geçmezdi
Öldürilenleriň teninden,
Şawulyň gyljy boş geçmezdi
Gerçekleriň ýaýyndan.

²³Söýgüli, ezizdi
Şawul bilen Ýonatan.
Dirilikde, ölümdä olar jyda düşmedi.
Çalasyndylar bürgütten,
Güýçlüdiler arslandan.

²⁴Eý, Ysraýyl gyzlary,
Aglaň, Şawul üçin aglaň!
Al-elwan geýdiren üçin,
Geýmiňizi zer bilen nagyşlan üçin aglaň!

²⁵Gerçekler nädip ýere ýazyldy jeň meýdanynda!
Ýonatan dem-düýtsüz ýatyr depäňde.

²⁶Seniň üçin halym teňdir, eý, Ýonatan dogan!
Juda eziz bolupdyň maňa.
Zenan söýgüsinden-de
Artykdy söýgiň maňa.

²⁷Gerçekler nädip ýere ýazyldy?!
Ok-ýaraglar döwüldi!».

2-nji bap

Dawut Ýahudanyň patyşasy bolýar

¹Şondan soň Dawut: «Ýahuda galalarynyň birine gideýinmi?» diýip, Rebbe ýüz tutdy. Reb: «Hawa, git!» diýip jogap berdi. Dawut: «Haýsyna gideýin?» diýip sorady. Reb: «Hebrona» diýdi. ²Şunlukda, Dawut özi bilen iki aýalyny – ýizregelli Ahynogamy hem-de karmelli Nabalyň dul galan aýaly Abygayyly alyp, Hebrona gitdi. ³Dawut adamlaryny-da öz maşgalalary bilen bile äkitdi. Şeýdip, olar Hebron galasynyň obalarynda ornaşdylar. ⁴Ýahudanyň

adamlary gelip, Dawudy Ýahudanyň patşalygyna onuň başyna ýag çalyp bellediler.

Olar Şawuly Gilgatdaky ýabeşlileriň jaýlandygyny Dawuda habar berenlerinde, ⁵Dawut çaparlaryň üsti bilen ýabeşlilere şeýle habar ýollady: «Öz jenabyňyz Şawuly jaýlap, oňa wepalylyk görkezendigiňiz üçin, Reb sizi ýalkasyn! ⁶Reb size merhemet etsin hem wepalylyk görkezsin! Bu eden işiňiz üçin menem size ýagşylyk ederin. ⁷Gollaryňyz kuwwatly bolsun, özüňizem mert boluň! Jenabyňyz Şawul öldi, ýahuda halky meni patşalyga belledi».

Abner Ýşboşedi Ýsraýylyň patşasy edýär

⁸Neriň ogly Abner Şawulyň goşunbaşysydy. Ol Şawulyň ogly Ýşboşedi Mahanaýyma getirdi. ⁹Abner ony Gilgadyň, Aşeriň, Ýizregeliň, Efraýymyň, Benýaminiň hem-de tutuş Ýsraýylyň patşasy etdi. ^{10–11}Ýsraýyla patşalyk edip başlanda, Şawulyň ogly Ýşboşet kyrk ýaşyndady. Ol iki ýyl patşalyk etdi.

Emma ýahuda tiresi Dawudyň yzyna eýerdi. Hebronda ýahuda tiresine Dawut ýedi ýyl alty aý bäri patşalyk edýärdi.

¹²Neriň ogly Abner Şawulyň ogly Ýşboşediň adamlary bilen bile Mahanaýymdan Gibgona gitdi. ¹³Seruýanyň ogly Ýowap bolsa Dawudyň adamlary bilen çykyp, Gibgon howdanyň ýanynda olar bilen gabatlaşdy. Bu iki toparyň hersi howdanyň bir tarapynda ýerleşdi. ¹⁴Abner Ýowaba: «Goý, ýaş ýigitler öňe çyksynlar-da, başa-baş güýç synanyşsınlar» diýdi. Ýowap hem: «Goý, çyksynlar» diýdi. ¹⁵Olar öňe çykdylar. Benýamin tiresinden Şawulyň ogly Ýşboşet tarapdan on iki adam, Dawudyň adamlaryndan hem on iki adam öňe saýlandy. ¹⁶Olar biri-biriniň kellesinden tutup, garsydaşynyň böwründen gylyçlaryny geçirýärdiler. Şeýdip, olaryň ählisiniň läşi serildi. Şoňa görä-de Gibgondaky ol ýere Helkathassurym¹ diýen at berildi. ¹⁷Şeýdip, ol gün juda ýowuz söweş başlandy. Abner bilen ysraýyllar Dawudyň adamlaryndan ýeňildiler.

¹⁸Seruýanyň üç ogly Ýowap, Abyşay, Asahel dagy şol ýerdedi. Asahel edil keýik ýaly ýyndamdy. ¹⁹O Abneri zarylady. Ol hiç tarapa sowulman, göni onuň zyndan barýardy. ²⁰Abner yzyna seredip: «Asahel, bu senmi?» diýdi. Ol: «Hawa, men» diýip jogap berdi. ²¹Abner oňa: «Sagyňa ýa soluňa şowlup, ýaş esgerleriň birini tut-da, onuň zatlaryny tala» diýdi. Ýöne Asahel onuň zyndan galmady. ²²Abner Asahelä ýene: «Meni kowalamany bes et! Birden seni ýere pylçap uraýmaýyn! Onsoň men seniň doganyň Ýowabyň ýüzüne nähili serederin?» diýdi. ²³Ýöne Asahel yza gaýtmak islemedi. Şunlukda, Abner naýzasynyň arka ujuny onuň içinden geçirdi. Asahel ýykyldy, ýykylan ýerinde-de jan berdi. Onuň ölen yerinden geçenleriň hemmesi ol yerde aýak çekdiler.

²⁴Soňra Ýowap bilen Abyşay Abneriň zyndan kowaladylar. Gün ýaşanda, olar Giýanyň garsysyndaky, Gibgon çölüne tarap gidýän ýoluň ýakasyndaky Amma depesine ýetdiler. ²⁵Benýaminler Abneriň daşyna toplandylar-da, birlleşdiler; olar bir depäniň üstüne çykyp durdular. ²⁶Abner Ýowaba gygyryp şeýle diýdi: «Adamlaryň gylyçdan geçirilmeginiň, heý, soňy gelmezmi? Munuň soňunyň pajygaly boljagyny bileňokmy? Garyndaşlaryny kowalamagy bes etmegi üçin adamlaryňa haçan buýruk berjek?» ²⁷Ýowap Abner: «Diri Hudaýdan ant içýän! Eger özüň seslenmedik bolsaň, meniň adamlarym öz garyndaşlaryny tä daňdana çenli kowaladylar» diýdi. ²⁸Ýowap surnaý çaldy; adamlar saklandylar. Şondan soň olar ysraýyllary kowalamagy, olar bilen uruşmagy bes etdiler.

²⁹Abner adamlary bilen uzak gije Iordan deresinden ýöredi. Olar Iordan deräsyndan geçdiler; ertesi irden hem ýöräp, Mahanaýyma geldiler. ³⁰Ýowap Abneri kowalamagy bes edenden soň, adamlaryny toplady. Dawudyň adamlaryndan Asahelden başga-da on dokuzy kemdi. ³¹Dawudyň adamlary Abneri goşulan benýaminlerden üç ýüz altmýs adamy öldürdi. ³²Olar Asaheli äkidip, Beýtullahamda – onuň öz kakasynyň gubry goýlan gümmeziň içinde jaýladylar. Soňra Ýowap adamlary bilen uzak gije ýol ýöräp, daň agaranda Hebrona geldi.

3-nji bap

¹Şawul bilen Dawudyň adamlarynyň arasyndaky uruş uzaga çekdi. Dawut gitdigisaýy güýçlenýärdi, Şawulyňkyar bolsa barha ejizleýärdiler.

Dawudyň Hebronda doglan ogullary

²Ine, şular Dawudyň Hebronda doglan ogullarydyr: Onuň ilkinji ogly ýizregelli Ahynogamdan bolan Amnondy. ³Ikinjisi karmelli Nabalyň dul galan aýaly Abygaýyldan bolan Kilapdy, üçünjisi Geşur patşasy Talmaýyň gyzy Magakadan bolan Abşalomdy. ⁴Dördünjisi Hagytan bolan Adonyýady, başınjisi Abytaldan bolan Şepatýady. ⁵Altynjy ogly Egladan bolan Ýitregamdy. Dawudyň bu ogullarynyň hemmesi Hebronda doguldylar.

Abner Dawuda goşulýar

⁶Şawul bilen Dawudyň kowum-garyndaşlarynyň arasyndaky uruş dowam edýärdi. Şawulyň kowmundan Abner barha güýçlenýärdi. ⁷Şawulyň Ryspa atly bir gymnag bardy. Ryspanyň atasyna Aýa diýýärdiler. Bir gün Ýşboşet Abner: «Näme üçin kakamyň gymnag bilen ýatdyň?» diýdi. ⁸Ýşboşediň sözlerine Abneriň juda gahary gelip, oňa şeýle diýdi: «Näme sen meni Ýahudanyň tarapyňa geçen bir köpek hasaplaýaňmy? Men bu günki güne çenli ataň Şawulyň nesline, onuň doganlaryna, dost-ýarlaryna wepaly bolup, seni Dawudyň eline düşmekden saklap gezdin. Şu aýal sebäpli bu gün sen maňa gara yöknejek bolýarmyň?» ^{9–10}Reb Şawulyň elinden patşalygy aljakdygyna, Dandan Beýerşeba çenli uzalýan Ýsraýylda hem Ýahudada Dawudyň patşalygyny berkarar etjekdigine ant içdi. Indi ol hakda aýdylany ýerine ýetirmesem, goý, Hudaý maňa-da şony, hatda ondanam beterin görkezsin». ¹¹Ýşboşet Abnerden gorkansoň, oňa jogap gaýtaryp bilmedi.

¹²Abner Hebronda oturan Dawuda çapar iberip: «Ýurt kimiňki? Gel, äht baglaşaly, tutuş Ýsraýylyň seniň tarapyňa geçmegine menem goldaw bereýin» diýdi. ¹³Dawut: «Bolýar, men seniň bilen äht edişeyin, ýöne bir şert bilen: meniň bilen görme-görşe geleniňde, Şawulyň gyzy Mikaly-da getirersiň, eger getirmeseň, meni görmersiň» diýdi. ¹⁴Soňra Dawut: «Ýüz pilişliniň pürçüginini berip alan aýalym Mikaly özüme gaýtaryp ber» diýen habar bilen Şawulyň ogly Ýşboşede çapar gönderdi. ¹⁵Ýşboşet adam iberip, Mikaly onuň adamsy Paltyýelden yzyna aldy. Paltyýel Laýşyň ogludy. ¹⁶Adamsy ýolboýy aglap-eňröp, Mikaly Bahuryma çenli ugratdy. Abner «Oýüne gayt!» diýensoň, Paltyýel yzyna dolandy. ¹⁷Abner ysraýyl ýaşulularyna şeýle sözler bilen ýüzlendi: «Köp wagtdan bäri siz Dawudyň özüňize patşa bolmagyny isleýärsiňiz. ¹⁸Indi islegiňizi amala aşyryň, sebäbi Reb: „Men Öz halkym Ýsraýyly gulum Dawudyň üsti bilen piliştilerden hem onuň ähli duşmanlaryndan halas ederin“ diýip, Dawuda aýdypdy». ¹⁹Abner benýamin tiresi bilen hem geleşdi. Soňra ähli ysraýyllaryň hem-de benýaminleriň islegini Dawuda ýetirmek üçin, ol Hebrona gitdi.

Abner Ýowabyň elinden ölüär

²⁰Abner ýigrimi adam bilen bile Hebrona Dawudyň ýanyna bardy. Dawut olar üçin meýlis gurady. ²¹Abner Dawuda: «Men gideýin-de, tutuş Ýsraýyly şa hezretleriniň ýanyna ýygnaýyn. Seniň öz göwün islegiňe görä şalyk sürmegiň üçin, goý, olar seniň bilen äht baglaşsınlar» diýdi. Dawut Abneri goýberdi, ol sag-salamat çykyp gitdi. ²²Ýowap Dawudyň adamlary bilen talaňçylykdan ýaňyja gaýdyp gelipdi. Olar köp olja alypdylar. Emma Abner Hebronda – Dawudyň ýanynda däl, Dawut ony goýberipdi, ol sag-salamat çykyp gaýdypdy. ²³Ýowap tutuş goşun bilen bile geldi. Neriň ogly Abneriň patşanyň ýanyna gelendigini, patşanyň ony goýberendigini, onuňam sag-salamat çykyp gidendigini Ýowaba habar berdiler. ²⁴Ýowap patşanyň ýanyna baryp: «Eden zadyň näme?! Öz aýagy bilen ýanyňa gelen Abneri näme üçin goýberdiň? ²⁵Sen Neriň ogly Abneri tanaýaň ahryryn! Ol seni aldamak üçin, nirä gidip-gelýäniňi, näme iş edýäniňi bilmek üçin gelendir» diýdi. ²⁶Ýowap Dawudyň ýanyndan çykansoň, Abneriň zyndan çaparlar iberdi we ony Sira guýysyndan yzyna getirdi. Emma Dawut mundan bihabardy. ²⁷Abner Hebrona gaýdyp gelende, Ýowap onuň bilen ikiçäk geleşjek bolýan kişi bolup, ony derwezäniň iç tarapyňa çekdi-de, içine urup öldürdi. Şeýdip, Abner Ýowabyň dogany Asaheliň ganyna galandygy üçin öldürildi. ²⁸Dawut bu habary eşidip: «Özümem, patşalygymam Neriň ogly Abneriň gany üçin Rebbiň öňünde hiç wagt günäkär bolmaryş. ²⁹Günä, goý, Ýowabyň hem onuň nesliniň boýnuna düşsün. Ýowabyň nesliniň arasynda iriň ýygnaýan ýaraly, pis açan ýa-da goltugy pişekli, gylyçdan ölüän ýa-da nana zar adamlar, goý, hemişe bolsun

¹Helkathassurym – ýewreýçe bu at Gylyç meýdany diýmegi aňladýar.

dursun» diýdi. ³⁰Şeýdip, Ýowap we onuň dogany Aбыsaý Gibgonda bolan uruşda öz doganlary Asaheli öldüren Abneriň janyňa kast etdiler.

³¹Dawut Ýowap bilen onuň ýanyndaky ähli halka: «Ýakaňyzy ýyrtyp, jul geýiniň-de, Abneriň ýasyny tutuň» diýdi. Dawut patyşa onuň tabydyňyň zyndan ýöredi. ³²Abneri Hebronda jaýladylar. Onuň guburynyň başynda patyşa ses edip aglady, tutuş halk-da oňa goşuldy. ³³Patyşa Abner üçin agy aýtdy:

«Akmaklarça ölmeli dälidiň, Abner!

³⁴Gollaryň bagly dälidi,

Aýaklaryň gandally dälidi!

Emma zalymlaryň goluna düşen biri kimin heläk bolduň!»

Abner üçin tutuş halk ýene-de aglady. ³⁵Soňra ähli halk Dawudyň ýanyna gelip, Gün batmazdan ön bir zatlar garbanmagy teklipt etdiler. Emma Dawut: «Eger gün yaşyança çörek işsem ýa-da başga bir zat datsam, Hudaý maňa-da şony, hatda ondan-da beterini görkezsin» diýip ant içdi. ³⁶Tutuş halk Dawudyň bu bolşuny görüp, ony makullady. Patyşanyň edýän ähli işinden hoşal bolsy ýaly, halk bu gezek hem ondan hoşal boldy. ³⁷Neriň ogy Abneriň ölüminde Dawudyň eliniň yokdugyna tutuş goşun we ähli ysraýyl halky şol gün göz ýetirdi. ³⁸Patyşa adamlaryna ýüzlenip: «Bu gün Ysraýylyň bir beginiň, bir beýik adamynyň ölendigini bilýäňizmi? ³⁹Hudaýyň başyňa ýag çalyp saýlan patyşasy bolsamam, mende bu gün güýç-gurbat ýok. Seruýanyň ogullary menden has güýçli. Ýamanlyk edeniniň özüne-de Reb ýamanlyk görkezsin» diýdi.

4-nji bap

Yşboşediň öldürilmegi

¹Hebronda Abneriň öldürilendigini eşidip, Şawulyň ogy Yşboşediň essi aýldy, tutuş ysraýyl halkyna howsala aralaşdy. ²Şawulyň ogy Yşboşediň hyzmatynda Bagana hem Rekap atly iki dogan bardy. Olar garakçy toparlaryň serkerdeleridiler. Olar benýamin tiresinden beýerotly Rimmonyň ogullarydylar. (Beyerot Benýamin topragynyň bir bölegi hasap edilýärdi. ³Bir wagtlar öz topraklaryny taşlap, Gitaýyňa gaçyp baran beýerotlylar häzire çenli hem ol yerde gelmişek bolup ýaşap ýörler.)

⁴Şawulyň ogy Ýonatanyň Mepiboşet diýen iki aýagy-da agsak bir ogy bardy. Ýizregelden Şawul bilen Ýonatanyň öldi habary gelende, ol bäs yaşyndady. Enekesi juda howlukmaçlyk bilen alyp gaçyp barýarka, ony elinden gaçyrypdy. Şeýdip, çaganyň aýagyna şikes ýetipdi.

⁵Yşboşet günortan dync alýarka, Rimmonyň ogullary Rekap bilen Bagana günortanyň yssysynda onuň öýüne geldiler. ⁶⁻⁷Bu iki dogan bugdaý almaga gelen kişiler bolup, Yşboşediň içine urdular. Bu, ine, şeýle bolupdy: Olar öýe girenlerinde, Yşboşet öz ýatýan otagynda uklap ýatyrdy. Olar onuň üstüne topuldylar-da, ony öldürip, kellesini kesip aldylar we ol ýerden çykyp gaçdylar. Soňra olar Araba jülgesi bilen uzak gije ýörediler.

⁸Ol ikisi Yşboşediň kellesini Hebrona Dawudyň ýanyna getirip, oňa: «Ine, şu seniň janyňa kast etmekçi bolan duşmanyň Şawulyň ogy Yşboşediň kellesi! Bu gün Reb Şawuldan we onuň neslinden şa hezretleriniň aryny aldy» diýdiler. ⁹⁻¹⁰Dawut beýerotly Rimmonyň ogullary Rekap bilen Bagana ýüzlenip: «Meni ähli bela-beterlerden goran Rebden ant içýärim, maňa biri Şawulyň öldi habaryny getiripdi we ol gowy habar getirendirin öýdüpdi. Ýöne men ony Ziklagda öldürdim. Getiren buşlugy üçin oňa şeýle „serpaý“ ýapylypdy. ¹¹Heý, onsoň siz – zalymlar bir bigünäni öz öýünde, öz düşeginde öldürersiňiz-de, sizi ýer ýüzünden yok edip, onuň hununy sizden almarny?» diýdi. ¹²Soňra Dawut nökerlerine emr etdi; nökerler olary öldürdiler we el-aýaklaryny kesip, göwrelerini Hebrondaky howdanyň üstünden asdylar. Yşboşediň kellesini bolsa äkidip, Hebronda Abneriň gubry goýlan gümmizde jaýladylar.

5-nji bap

Dawut tutuş Ysraýyla patyşa bolýar

¹Ysraýylyň ähli tireleri Hebrona Dawudyň ýanyna baryp, oňa: «Biz seniň öz süýegiňden we teniňdendiris. ²Öňlerem – Şawul

patyşamyzka-da sen ysraýyl goşunyna serkerdediň. Reb saňa: „Meniň halkym Ysraýylyň çopany sen bolarsyň, Ysraýyla sen hökümdarlyk edersiň“ diýipdi» diýdiler. ³Şeýdip, Ysraýylyň ähli yaşullary Hebrona Dawudyň ýanyna ýygandylar. Şol ýerde Rebbiň huzurynda Dawut patyşa olar bilen äht edişdi. Ysraýylyň yaşullary Dawudyň başyňa ýag çalyp, Ysraýyla patyşa bellediler. ⁴Dawut patyşa bellenende, otuz yaşyndady; ol kyrk ýyl patyşalyk etdi. ⁵Dawut Hebronda Ýahudanyň üstünden yedi ýyl, alty aý, Iýerusalimde oturyp, tutuş Ysraýyl bilen Ýahuda otuz üç ýyl patyşalyk etdi.

⁶Dawut patyşa adamlaryny alyp, Iýerusalimde ýaşayan ýabuslaryň üstüne yörüş etdi. Ýabuslar Dawuda: «Sen bu ýere girip bilmersiň, hatda körlerdir çolaklaram seni yzyňa serpikdirip bilerler» diýýärdiler. Olar Dawut bu ýere girip bilmez diýip pikir edýärdiler. ⁷Emma Dawut Siýon galasyny basyp aldy. Ol häzir «Dawut galasy» diýlip atlandyrylýar. ⁸Dawut şol gün: «Kimde-kim ýabuslary öldürmekçi bolsa, käriziň içinden geçip, Dawudy ýigrenýän körlerdir çolaklaryň üstüne çozsun» diýdi. («Körlerdir çolaklar Hudaýyň öýüne girip bilmezler» diýen gep şondan galdy.)

⁹Dawut galany eýeledi we ony «Dawut galasy» diýip atlandyrdy. Ol Millodan başlap, galanyň tutuş töweregini täzededen gurdy.

¹⁰Dawut gitdigisaýy güýçlenýärdi, sebäbi Hökmürowan Hudaý Reb onuň bilendi.

¹¹Sur patyşasy Hiram Dawudyň ýanyna ilçiler bilen kedr agaçlaryny, agaç ussalarýdyr köşk guruju ussalary iberdi. Olar Dawut üçin köşk gurdular. ¹²Şeýlelikde, Dawut özüni Rebbiň tutuş Ysraýylyň patyşasy hökmünde berkarar edendigine hem-de Öz halky Ysraýylyň hatyrasyna Onuň öz patyşalygyny beýgeldendigine düşündi.

¹³Dawut Hebrondan gelenden soň, Iýerusalimde ýene-de gyrnaklardy aýallar aldy. Olardan hem Dawudyň ogul-gyzlary boldy. ¹⁴Onuň Iýerusalimde doglan çagalarynyň atlary şulardyr: Şammuwa, Şobap, Natan, Süleyman, ¹⁵Ýybhar, Elişuwa, Nepek, Yapyýa, ¹⁶Elişama, Elýada, Elipelet.

¹⁷Dawudyň tutuş Ysraýyla patyşalyga belenlendigini eşidende, ähli piliştliiler aýaga galyp, onuň gözlegine çykdylar. Dawut muny eşidip, çöldäki gala gitdi. ¹⁸Piliştliiler gelip, Rapa jülgesine ýayradylar. ¹⁹«Men piliştliileriň garşysyna çykaynmy? Sen olary meniň elime berermiň?» diýip, Dawut Rebbe ýüz tutdy. Reb oňa: «Bar, piliştliileri şübhesiz seniň eliňe berjekdirin» diýdi. ²⁰Şeýlelikde, Dawut Bagalperasyma gelip, olary şol ýerde derbi-dagyn etdi. Ol: «Sil bentleriniň böwsülişi kimin, Reb-de duşmanlaryma meniň elim bilen zarba urdy» diýdi. Şol sebäpden hem bu ýere Bagalperasym² diýen at dakylady. ²¹Dawut bilen onuň adamlary piliştliileriň taşlap giden butlaryny aldylar.

²²Piliştliiler ýene gelip, Rapa jülgesine ýayradylar. ²³Dawut Rebbe ýüz tutanda, Ol şeýle diýdi: «Olaryň öňünden çykma. Balzam agaçlary tarapdan gelip, olaryň ýeňsesinden ur. ²⁴Balzam agaçlarynyň başlaryndan aýak seslerini eşideniňde, taýýar bol, sebäbi bu piliştliileriň goşunyny derbi-dagyn etmek üçin, Men – Rebbiň seniň öňüne düşdügimdir.» ²⁵Dawut Rebbiň buýruşy ýaly etdi. Ol Gebadan Gezere çenli bolan aralykda piliştliileri gyrdy.

6-njy bap

Äht sandygy Iýerusalime getirilýär

¹Dawut ýene-de Ysraýylyň men diýen adamlaryndan otuz müňüsini toplady. ²Ol Hudaýyň äht sandygyny getirmek üçin, adamlary bilen bile Bagale Yehuda galasyna gitdi. Sandyk keruplaryň³ yokarsynda tagt guran Hökmürowan Reb diýip atlandyrylýar. ³Olar Hudaýyň sandygyny täze araba ýükläp, baýyrykda yerleşýän Abynadabyň öýünden alyp çykdylar. Täze arabany Abynadabyň ogullary Uza bilen Ahýo sürüp barýardylar.

²Bagalperasym – yewreýçe bu at zarba urýan jenap diýmegi aňladýar.

³Kerup – Hudaýa hyzmat edýän perişdelər. Sözlüğe seret.

⁴Uza Hudaýyň sandygyňyň gapdalyndan⁴, Ahýo bolsa sandygyň öňünden ýöräp barýardy. ⁵Dawut we tutuş ysraýyl halky Rebbiň huzurynda bar güýçleri bilen serwi agajyndan edilen dürli saz gurallaryny: barbat, arfa, deprek, kimwaldyr kastanet çalyş tans edýärdiler.

⁶Nakonyň harman jaýyna ýetenlerinde, olaryň öküzlere bürdredi, Uza elini uzadyp, Hudaýyň sandygyndan tutdy. ⁷Uza garşy Rebbiň gahary geldi. Biperwaýlyk edendigi üçin, şol ýerde Hudaý ony öldürdi. Uza şol ýerde Hudaýyň sandygyňyň ýanynda jan berdi. ⁸Dawut Rebbiň Uzany öldürendigi üçin gaharlandy. (Ol ýer şu güne çenli Peres Uza⁵ diýlip atlandyrylýar.) ⁹Dawut şol gün Rebden gorkup: «Rebbiň sandygyňyň nädip meniň ýanyma getirip bolarka?» diýdi. ¹⁰Şunlukda, Dawut Rebbiň sandygyňy Dawut galasyna äkitmek islemedi. Ol sandygy Gat galasyndan bolan Obededomyň öýünde goýup gitdi. ¹¹Rebbiň sandygy üç aýlap Obededomyň öýünde durdy. Reb Obededomy we onuň tutuş hojalygyny ýalkady.

¹²«Reb Obededomyň hojalygyny hem-de oňa degişli bolanlaryň ählisini Hudaýyň sandygy üçin ýalkady» diýip, Dawut patyşa habar berdiler. Dawut gidip, Hudaýyň sandygyňy uly şatlyk bilen Obededomyň öýünden Dawut galasyna getirdi. ¹³Rebbiň sandygyňy göterijiler alty ädim ýöränden soň, Dawut bir öküz bilen semiz göläni gurbanlyk berdi. ¹⁴Dawut zygyr matadan tikilen efot⁶ geýip, Rebbiň huzurynda bar güýji bilen joşup tans edýärdi. ¹⁵Şunlukda, Dawut hem-de tutuş ysraýyl halky şatlyk bilen gygyrysyp, surnaý çalyş, Rebbiň sandygyňy getirýärdiler.

¹⁶Rebbiň sandygy Dawut galasyna getirilende, Şawulyň gyzy Mikal penjireden seretdi. Dawudyň Rebbiň huzurynda bökjekläp tans edişini görüp, ol öz ýanyndan Dawuda göwnüýetmezçilik bilen seretdi. ¹⁷Olar Rebbiň sandygyňy getirip, Dawudyň onuň üçin ýörite guran çadyrynyň içinde öz ýerinde goýdular. Soňra Dawut Rebbiň huzurynda ýakma hem salamatlyk gurbanlyklaryny berdi. ¹⁸Ol ýakma hem salamatlyk gurbanlyklaryny berip bolandan soň, Hökmürowan Rebbiň adyndan halka pata berdi. ¹⁹Aýal-erkek diýmän, ysraýyl halkynyň hersine bir çörek, bir bölek, bir hem-de kişmiş paýlady. Şondan soň tutuş jemaat öýüne dargady.

²⁰Dawut öz maşgalasyna pata bermek üçin gaýdyp gelýärkä, Şawulyň gyzy Mikal öňünden çykyp, oňa şeýle diýdi: «Bir bolgusyzyň utançsyzlyk bilen ýalaňaçlanýşy ýaly, öz emeldarlarynyň gymnaklarynyň öňünde ýarym-ýalaňaçlanyp, gör, bu gün ysraýyl patyşasy özüne nähili hormat gazandy!». ²¹Dawut Mikala şeýle diýdi: «Bu seniň ataňyň hem onuň nesliniň ýerine meni saýlan, meni Öz halky Ysraýyla hökümdar eden Rebbiň huzurynda boldy. Hawa, men Rebbiň huzurynda tans etjek. ²²Men özümi öňküdenem has kiçeldip, mertebämi peseltjek. Emma seniň diýýän gymnaklaryň meni şöhrata beslärler».

²³Şawulyň gyzy Mikal bolsa dünýäden perzentsiz ötdi.

7-nji bap

Hudaý Dawuda söz berýär

¹Dawut patyşanyň öz köşgünde ornaşan, Rebbiň ony daş-töweregindäki ähli duşmanlaryndan gorap, oňa rahat durmuş beren döwrüdi. ²Şol günlerde patyşa Natan pygambere: «Seret, men-ä kedr agajyndan gurlan köşkde ýaşaýaryn, Hudaýyň sandygy bolsa bir çadyrda dur» diýdi. ³Natan Dawuda: «Islän zadyňy ediber, sebäbi Reb seniň bilendir» diýdi.

⁴Emma hut şol gije Natana Rebbiň sözi geldi: ⁵«Bar, gulum Dawuda Reb şeýle diýýär diý: „Maňa mesgen tutar ýaly oý gurjak senmi? ⁶Men ysraýyl halkyny Müsürden alyp çykan günümünden bäri öýde mesgen tutmadym; çadyrymy ondan-oňa göçürüp ýaşap ýördüm. ⁷Tutuş Ysraýyl bilen bolan ýerlerimiň ählisinde Öz halkym Ysraýyla baştutanlyk etmegi buýran serdarlarymyň, heý, birinden: 'Näme üçin Maňa kedr agajyndan oý gurmadyňyz?' diýip soradymmy?» ⁸Indi sen Meniň gulum Dawuda Hökmürowan Reb ýene-de şeýle diýýär diý: „Men seni meýdanda goýun bakyň ýören ýeriňden alyp, Öz halkym Ysraýylýň hökümdary etdim. ⁹Nirä gitseň ýanynda boldum, öňündäki ähli duşmanlaryňy gyryp taşladym. Indi bolsa ýer ýüzündäki beýik adamlaryň ady kimin seniň adyňy belende göterjek. ¹⁰Öz halkym Ysraýyl üçin bir ýer taýynlap,

olary şol ýerde ýerleşdirjek. Şeýdip, olar öz ýerlerinde ýaşarlar. Mundan beýläk olaryň rahatlygy bozulmaz. ¹¹Halkym Ysraýyla serdarlar bellän döwüründen bäri sütem edişleri ýaly, betgylyk adamlar indi olara sütem etmezler. Men seni ähli duşmanlaryňdan gorap saklajak. Men-Reb seniň üçin öýi gurjakdygymy jar edýärim. ¹²Peýmanyň dolup, ata-babalaryňa gowşanynda, ýeriňe öz ogluňy, öz bilinden önen zürýadyňy tagta çykaryp, onuň patyşalygyny kuwwatlandyryryn. ¹³Meniň üçin öýi ol gurar. Men onuň şalyk tagtyny baky berkarar ederin. ¹⁴Men oňa Ata, ol bolsa Maňa ogul bolar. Günä gazanaýsa welin, ony atanyň ogluňy taýak bilen jezalandyryşy ýaly, Men hem ony jezalandyryryn. ¹⁵Yöne Şawuly mahrum edişim ýaly, ony Öz sadyk söýgimden mahrum etmerin. ¹⁶Seniň nesliň hem şalygyň Meniň öňümde baky berkarar bolar. Şalyk tagtyň baky dowam eder». ¹⁷Şeýlelikde, Natan tutuş bu aýanlygy, ýagny Rebbiň sözlerini Dawuda gürrüň berdi.

Dawudyň dogasy

¹⁸Soňra Dawut gelip, Rebbiň huzurynda oturdy-da, şeýle diýdi: «Ya Hökmürowan Reb, men kim, meni şeýle derejä ýetirer ýaly meniň maşgalam kim? ¹⁹Ya Hökmürowan Reb, bu zatlary hem az görýän ýaly, Sen Öz guluň nesliniň geljegi hakynda hem söz berdiň. Ya Hökmürowan Reb, Sen ynсанlar bilen adatça şeýle iş salyşyňmy?! ²⁰Men Saňa başga näme diýip bilerin?! Ya Hökmürowan Reb, Sen Öz guluň tanaýarsyň ahyrin! ²¹Öz sözüňiň hatyrasyna, Öz göwün islegiňe görä bu beýik işi edip, guluňa bildirdiň. ²²Eý, Hökmürowan Reb, Sen beýiksiň! Saňa taý geljek ýokdur, Senden başga Hudaý ýok! Muny öz gulaklarymyz bilen eşitdik. ²³Ýer ýüzünde Seniň halkyň Ysraýyla taý geljek halk barmyka?! Öz halkym bolsun diýip, Sen ony Müsür gulçulygyndan halas etdiň, beýik hem aýylganç işler bilen Öz adyňy şöhrata beslemek üçin beýleki milletleri we olaryň hudaýlaryny olaryň öňünden kowup çykardyň. ²⁴Hemişelik Öz halkym bolsun diýip, halkyň Ysraýyly Özüň üçin ebedi halk etdiň. Ya Reb, Sen olaryň Hudaýy bolduň. ²⁵Indi bolsa, Sen, ýa Beýik Hudaý, Öz guluň hem onuň nesli hakda aýdan sözüňi ebedi sakla-da, diýşiň ýaly et! ²⁶Goý, ynсанlar „Hökmürowan Reb Ysraýylyň Hudaýydyr“ diýip, Seniň adyňy ebedilik belende götersinler. Guluň Dawudyň nesli Seniň öňünde kuwwatlansyn. ²⁷„Sebäbi, eý, Ysraýyl Hudaý Hökmürowan Reb, Seniň nesliňi baky berkarar ederin“ diýip, guluňa Özüň aýan etdiň. Soňra görä-de guluň Saňa ýüzlenip, şu dilegi okamaga milt etdi. ²⁸Ya Hökmürowan Reb, Sen Hudaýsyň, Seniň sözleriň hakdyr. Şu ýagşylyklary guluňa Sen wada etdiň. ²⁹Öz huzurynda ebedi galsyn diýip, guluňyň nesline pata bermek, goý, Saňa hoş görüsin! Sebäbi, ýa Hökmürowan Reb, muny Özüň söz berdiň. Seniň pataň bilen, goý, guluňyň nesli baky pataly bolsun!».

8-nji bap

Dawudyň harby üstünlikleri

¹Birnäçe wagtdan soň Dawut piliştililere zarba urup, olary özüne tabyn etdi. Ol Metekamma galasyny piliştilileriň elinden aldy.

²Ol mowaplylary-da ýeňdi. Olary ýerde hatara ýatyryp, ölçeg ýüpi bilen ölçäp, bölekler böldi. Her üç bölegiň birini diri galdyryp, iki bölegini öldürüp çykdy. Şeýdip diri galan mowaplylar Dawuda gul bolup, salgyt tölediler.

³Soňra Dawut Perat derýasynyň töweregindäki agalygyny täzeden dikeltmek üçin giden Soba patyşasy Rehobyň ogy Hadadgezeri boýun egdirdi. ⁴Dawut onuň bir müň ýedi yüz sany söweş arabasyny hem-de ýigrimi müň esgerli pyýada goşunyňy ýesir aldy. Ol atlaryň ýüz araba ýeter ýalysyny goýup, galanlaryny maýyp etdi. ⁵Damaskda ýaşayan aramlylar Soba patyşasy Hadadgezere kömege gelende, Dawut aramlylaryň ýigrimi iki müňüsini öldürdi. ⁶Dawut Damaskda ýaşayan aramlylaryň arasynda goşun bölümlerini ýerleşdirdi. Aramlylar Dawuda tabyn bolup, oňa salgyt tölediler. Dawudyň baran ýerinde Reb oňa ýeňiş getirýärdi. ⁷Dawut Hadadgezeriň gullarynyň göterýän altyn galkanlaryny alyp, Iýerusalime getirdi. ⁸Dawut patyşa

⁴Uza Hudaýyň sandygyňyň gapdalyndan – bu sözler gadymy nusgalardan alnan, ýöne başga golýazmalarda Hudaýyň sandygyňyň Abynadabyň baýyrykdaky öýünden alyp çykdylar.

⁵Peres Uza – ýewreýçe bu at Uza garşy gazap diýmegi aňladýar.

⁶Efot – bu ruhanynyň üstki geýimi. Sözlüğe seret.

Hadadgezeriň Beta hem-de Berotaý galalaryndan juda köp bürünc aldy.

⁹Hamat şasy Togy Dawudyň Hadadgezeriň ähli goşuny derbi-dagyn edendigini eşitdi. ¹⁰Hadadgezer bilen urşup, ondan üstün çykmagy mynasybetli Dawut patyşany gutlamak hem-de hal-ahwal soraşmak üçin, Togy öz ogly Ýoramy Dawudyň ýanyna iberdi. Sebäbi Hadadgezer Togy bilen ýgy-ýgydan uruşardy. Ýoram özi bilen kümüş, altyn hem bürünc sowgatlar äkitdi. ^{11–12}Dawut bu sowgatlary-da öz boýun egdiren ähli halklaryndan: edomlardan, mowaplardan, ammonlardan, piliştilerden, amaleklerden hem-de Soba patyşasy Rehobyň ogly Hadadgezerden alan altyndyr kümüşleri bilen birlikde Rebbe bagyş etdi.

¹³Duz jülgesinde on sekiz müň edomlyny öldüren soň, Dawudyň meşhurluhy has artdy. ¹⁴Ol Edomyň ähli ýerinde goşun bölümlerini ýerleşdirdi. Ähli edomlylar Dawuda tabyn boldular. Dawudyň giden ýerinde Reb oňa ýeňiş getirýärdi.

¹⁵Şeýdip, Dawut tutuş Ysraýyla patyşalyk edýärdi. Ol tutuş halkyny adylyk hem hakykat bilen dolandyrdy. ¹⁶Seruýanyň ogly Ýowap onuň goşunbaşysydy; Ahyludyň ogly Ýehoşapat – ýyl ýazgýçydy, ¹⁷Ahytubyň ogly Sadok bilen Abýataryň ogly Ahymelek – ruhanydylar, Seraýa – kätipdi, ¹⁸Ýehoýadanyň ogly Benaýa – keretler bilen peletleriň baştutanydy, Dawudyň ogullary bolsa ruhanydylar.

9-njy bap

Dawut we Mepiboşet

¹Dawut: «Ýonatanyň hatyrasy üçin ýagşylyk ederim ýaly, Şawulyň neslinden galan barmyka?» diýip sorady. ²Şawulyň neslinden Siba atly bir hyzmatkär bardy. Ony Dawudyň ýanyna çagyrdylar. Patyşa ondan: «Sen Sibamy?» diýip sorady. Siba: «Hawa, men şol guluň» diýip jogap berdi. ³Patyşa ondan: «Şawulyň neslinden aman galan barmy? Hudaýyň hatyrasyna men oňa wepalylyk görkezjek» diýip sorady. Siba: «Ýonatanyň iki aýagy-da agsak bir ogly bar» diýip jogap berdi. ⁴Patyşa ondan: «Ol niredede?» diýip sorady. Siba: «Ol Lodebarda, Emiýeliň ogly Makryň öýünde» diýip jogap berdi. ⁵Dawut patyşa Ýonatanyň ogluny Lodebardan, Emiýeliň ogly Makryň öýünden getirdi. ⁶Ýonatanyň ogly, Şawulyň agtygy Mepiboşet Dawudyň ýanyna geldi. Ol ýere ýüzin düşüp, patyşa tagzym etdi. Dawut: «Mepiboşet!» diýdi. Ol: «Hawa, men şol guluň!» diýip jogap berdi. ⁷Dawut oňa: «Gorkma, kakaň Ýonatanyň hatyrasyna men saňa ýagşylyk etjek. Ataň Şawulyň ähli ýerlerini saňa gaýtaryp berjek. Sen hemişe meniň saçağymdan naharlanarsyň» diýdi. ⁸Mepiboşet oňa tagzym edip: «Men guluň öli bir it ahryryn, näme üçin sen maňa ýagşylyk edýän?» diýdi. ⁹Soňra patyşa Şawulyň hyzmatkäre Sibany çagyryp, oňa: «Şawula hem onuň nesline degişli bolan zatlaryň ählisini jenabyňň agtygyna berendirin. ¹⁰Sen ogullaryň we hyzmatkärleriň bilen ýeri onuň üçin bejerip, hasylyny ýygnarsyň, şonda ol jenabyňň agtygynyň harajaty bolar, emma jenabyňň agtygy Mepiboşet hemişe meniň saçağymdan naharlanar» diýdi.

Sibanyň on baş ogly bilen ýigrimi hyzmatkäre bardy. ¹¹Siba Dawut patyşa: «Şa hezretleriniň men guluna emr eden zatlarynyň ählisi berjaý ediler» diýdi.

Mepiboşet edil Dawudyň öz ogullarynyň biri ýaly onuň saçağyndan naharlanýardy. ¹²Mepiboşediň Mika atly ýaşajyk bir ogly bardy. Sibanyň öýünde ýaşayanlaryň ählisi indi Mepiboşediň hyzmatkärleri boldular. ¹³Mepiboşet Ýerusalimde ýaşady, sebäbi ol hemişe patyşanyň saçağyndan naharlanýardy. Onuň iki aýagy-da çolakdy.

10-njy bap

Dawut ammonlary hem-de amorlary derbi-dagyn edýär

¹Birnäçe wagtdan soň ammonlaryň patyşasy Nahaş ölüp, onuň ýerine ogly Hanun tagta çykdy. ²Dawut: «Nahaş maňa wepaly boldy, men hem onuň ogly Hanuna wepaly bolaýyn» diýdi. Ony kakasy üçin çekýän hasratyndan köşeşdirmek üçin, Dawut onuň ýanyna birnäçe çaparlar ýollady. Dawudyň çaparlary ammonlaryň ýurduna baranda, ³ammon begleri öz patyşasyna şeýle diýdiler: «Dawut saňa şu adamlary ataňň hormaty üçin iberendir öýdäňmi? Ol öz çaparlaryny galany basyp almak üçin, ony gözden geçirmäge iberendir». ⁴Şonda Hanun Dawudyň çaparlaryny tutup,

olaryň sakgallarynyň deň ýarysyny syrдыryp, geýimlerini syrtlaryna çenli ortasyndan kesdirip, yzlaryna ugratdy. ⁵Bu hakda Dawuda habar berenlerinde, ol: «Sakgalyňyz ösýänçä, Ýerihoda boluberiň, soň gellersiňiz» diýen tabsyryk bilen olaryň öňünden adam iberdi, çünki olar gaty utanyrdylar.

⁶Dawudy özlerine duşman edendiklerine düşünişip, ammonlar Beýtrehop bilen Sobadan aramlylaryň ýigrimi müň esgerini, Topdan on iki müň adamy hem-de Magaka patyşasyny müň adamy bilen bile hakyna tutdular. ⁷Dawut muny eşidip, Ýowap bilen batyr esgerli tutuş goşuny olaryň garşysyna sürdi. ⁸Ammonlar çykyp, galanyň derwesiniň agzynda söweşmek üçin nyzama durdular. Emma Soba bilen Rehob galalaryndan gelen aramlylar we Topuň hem Magakanyň adamlary açyk meýdanda aýratyn nyzama durdular.

⁹Özüniň hem arkasynda, hem öňünde söweşiň ýaýbaňlanandygyny gören Ýowap Ysraýylyň saýlama esgerlerini alyp, olary aramlylaryň garşysyna nyzama duruzdy. ¹⁰Galan goşuny öz dogany Abyşayyň eline berdi we olary ammonlaryň garşysyna nyzama duruzdy. ¹¹Ýowap: «Bardy-geldi aramlylar menden güýçli çykaýsalar, sen maňa kömege ýetişersiň; bardy-geldi ammonlar senden güýçli bolup çykaýsalar, onda men saňa kömege ýetişerin. ¹²Mert bol, halkymyz üçin we Hudaýymyzyň galalary üçin dözümlü söweşeli. Reb bolsa Öz islänini eder» diýdi. ¹³Şeýdip, Ýowap hem onuň goşunlary aramlylara garşy söweşe girişdiler; duşmanlar Ýowapdan gaçdylar. ¹⁴Aramlylaryň gaçanyňy gören ammonlar Abyşaydan gaçyp, gala girdiler. Şondan soň Ýowap ammonlar bilen söweşmesini bes edip, yzyna gaýtdy we Ýerusalime geldi.

¹⁵Özleriniň ysraýyllardan ýeňlendiklerini gören aramlylar bir ýere toplanýşdylar. ¹⁶Hadadgezer Peradyň aňyrsyndaky aramlylara habar ýollap, söweşe çykardy. Olar Hadadgezeriň goşunbaşysy Şobagyň baştutanlygynda Heýlam galasyna geldiler. ¹⁷Dawut muny eşidip, ähli ysraýyllary toplap, Iordan derýasyndan geçdi we Heýlam galasyna geldi. Aramlylar Dawudyň garşysyna nyzama durdular we söweşe girişdiler. ¹⁸Aramlylar ysraýyllaryň goşunyndan gaçdylar. Dawut olaryň ýedi müň söweş arabaly esgerlerini hem-de pyýada goşundan kyrk müň adamy öldürdi. Ol aramlylaryň goşunbaşysy Şobagy ýaralady; Şobap şol ýerde jan berdi. ¹⁹Hadadgezere tabyn bolan hanlaryň ählisi özläriniň ysraýyllardan ýeňlendiklerine göz ýetirdiler; olar bilen ylaşyk baglaşyp, olara boýun egdiler. Aramlylar hem mundan beýläk ammonlara kömek etmekden gorkdular.

11-nji bap

Dawut bilen Batşeba

¹Ýaz paslynda, patyşalaryň ýörişe gidýän döwri Dawut öz nökerlerini, ähli ysraýyl goşunyň Ýowabyň ýolbaşçylygy astynda söweşe ýollady. Olar ammonlary kül-peýekun etdiler, Raba galasyny gabawa aldylar. Emma Dawut Ýerusalimde galypdy.

²Bir gün agşamara Dawut düşeginden turup, köşgüň üçeginde çykdy-da, gezim etmäge başlady. Şol wagt suwa düşünişip duran bir aýala onuň gözi düşdi. Aýal diýseň görmegeýdi. ³Aýalyň kimdigini bilmek islän Dawut onuň ýanyna adam iberdi. Iberilen gidip gelip, onuň Eligamyň gyzy, het halkyndan bolan Uryýanyň aýaly Batşebadygyny Dawuda habar berdi. ⁴Dawut adamlaryna aýaly getirmegi buýurdy. Aýal Dawudyň ýanyna geldi. Dawut aýbaşydan ýaňy arassalanan Batşeba bilen ýatdy. Soňra aýal öýüne gaýtdy. ⁵Aýal göwreli boldy we Dawuda: «Men göwreli» diýip habar ýollady.

⁶«Het halkyndan bolan Uryýany meniň ýanyma iber» diýip, Dawut Ýowaba habar etdi. Ýowap Uryýany Dawudyň ýanyna iberdi. ⁷Uryýa ýanyna gelende, Dawut ondan Ýowabyň we goşunyň hal-ýagdaýy, urşuň gidişi hakda soraşdyrdy. ⁸Soňra ol Uryýa: «Öýüňe bar-da, dynjyňy al» diýdi. Uryýa patyşanyň köşgünden çykanda, onuň yzandan patyşanyň sowgadyny hem äkitdiler. ⁹Emma Uryýa öz jenabyňň ähli nökerleri bilen bile şa köşgüniň gapysynda ýatdy; öýüne gitmedi. ¹⁰Onuň öz öýüne gitmändigini Dawuda habar berenlerinde, ol Uryýadan: «Sen ýaňyja ýoldan geldiň. Näme üçin öýüňe gitmediň?» diýip sorady. ¹¹Uryýa Dawuda: «Äht sandygy bilen ysraýyllardyr ýahudalar çadyrdakalar, jenabym Ýowapdyr onuň nökerleri meýdandakalar, men iýip-içmek we aýalym bilen ýatmak üçin öýüme gideýinmi? Seniň ömrüňden hem janyňdan ant içýärim, men beýle iş edip bilmerin» diýdi.

¹²Dawut Uryýa: «Bu günem şu ýerde bol, ertir men seni yzyňa

ugradaryn» diýdi. Şunlukda, Uryýa ol gün hem Ýerusalimde galdy. ¹³ Ertesi gün Dawut ony çagyryp, ýydirip-çirip serhoş etdi. Agşam Uryýa ýene-de öz öýüne gitmän, jenabynyň nökerleri bilen bile öňki ýatýan ýerine gitti. ¹⁴ Ertesi irden Dawut Ýowaba hat ýazyp, Uryýadan iberdi. ¹⁵ Dawut hatynda şeýle ýazdy: «Uryýany söweşiň iň gazaply gidýän ýerinde goý-da, onuň ýanyndan aýryl. Goý, ol ýaralanyp ölsün». ¹⁶ Ýowap galany gabaw astynda saklap, gowy synlansoň, gaýduwsyz adamlaryň bar ýerini bilýärdi. Ol Uryýany şol ýerde goýdy. ¹⁷ Galanyň adamlary çykyp, Ýowap bilen söweşmäge başladylar. Dawudyň nökerlerinden birnäçesi öldi. Öldürilenleriň arasynda het halkyndan bolan Uryýa-da bardy. ¹⁸ Ýowap adam iberip, söweş baradaky maglumatlaryň ählisini Dawuda ýetirdi. ¹⁹ Ol çapara şeýle diýdi: «Söweş hakyndaky habarlaryň ählisini patyşa gürrüň berip bolanyňdan soň, ²⁰ patyşa gazaba münüp: „Näme üçin gala beýle golaý bardyňyz? Olaryň sizi diwaryň üstünden oka tutjakdyklaryny bilmeýärmidiňiz näme? ²¹ Ýerubagalyň ogly Abymelegi bir aýalyň öldürendigini bilmeýärmidiňiz? Tebezde ol aýal diwaryň üstünden oňa degirmen daşyny zyňyp öldürmämidi? Näme üçin diwara gaty golaý bardyňyz?“ diýäýse, şol wagt: „Siziň het halkyndan bolan guluňyz Uryýa hem öldi“ diýersiň».

²² Çapar gidip, Ýowabyň tabşyranlarynyň ählisini Dawuda gürrüň berdi. ²³ Ol Dawuda şeýle gürrüň berdi: «Duşmanyň güýji biziňkiden agdyk eken. Olar biziň garşymyza meýdana çykdylar, emma biz derwezäniň agzyna çenli olaryň zylaryndan kowduk. ²⁴ Şonda ýaýçylar diwaryň üstünden seniň adamlaryňyň oka tutdular; olaryň arasynda ölenleri hem boldy. Het halkyndan bolan guluňyz Uryýa hem şonda öldi». ²⁵ Dawut çapara: «Ýowaba aýt, goý, bu iş üçin ol köp alada galmasyn; gylçy kä oňa deger, kä muňa. Galanyň üstüne hüjümi güýçlendirsinler-de, ony ýumursynlar. Şu sözler bilen ony ruhlandy» diýdi.

²⁶ Uryýanyň aýaly adamsynyň ölendigini eşidip, onuň ýasyny tutdy. ²⁷ Ýas gutarandan soň, Dawut adam iberip, ol aýaly köşgüne getirdi. Şeýdip, ol Dawudyň aýaly boldy. Ondan Dawudyň bir ogly iberdi.

Ýöne Dawudyň eden bu işi Rebbiň nazarynda nejislikdi.

12-nji bab

Natan pygamberiň habary; Dawut eden işine ökünýär

¹ Reb Dawudyň ýanyna Natan pygamberi iberdi. Ol Dawudyň ýanyna baryp, oňa şeýle diýdi: «Galalaryň birinde birisi baý, beýlekisi garyp bolan iki sany adam ýaşapdyr. ² Baýyň süri-süri goýnudyry sygry bolupdyr. ³ Garybyň bolsa bar baýlygy ýeke-täk guzujygy eken. Ol ony satyn alyp, öz ýanynda çagalary bilen bile ulaldypdyr. Ol öz eýesi bilen bir tabakdan iýip, bir kaseden suw içipdir. Garyp ony öz gujagynda ýatyrýan eken. Ol oňa edil öz gyzy ýaly seredipdir. ⁴ Günlerde bir gün ýaňky baý adamyň öýüne myhman gelipdir. Myhman üçin öz goýunlaryndan ýa-da sygyrlaryndan alyp soýmaga onuň gözi gyýman, halki garybyň guzusy alyp, şondan nahar taýýarlapdyr». ⁵ Baýa juda gahary gelip, Dawut Natana: «Rebden ant içýäriň, bu adamyň baýy ölümlidir. ⁶ Şeýle edendigi hem rehimsizligi üçin, ol guzyny dört esse edip gaýtarar» diýdi. ⁷ Natan Dawuda şeýle diýdi: «Şol adam – sen! Ysraýyl Hudaýy Reb şeýle diýýär: „Seni Ysraýyla patyşalyga saýlananam, Şawulyň elinden halas edenem Men. ⁸ Men saňa hojalygynyň hojalygyny berdim, aýallaryny gujagyňa saldym. Saňa ysraýyl bilen ýahuda halkyny hem berdim. Bulary az gören bolsaň, onda ýene-de köp zatlary bererdim. ⁹ Näme üçin sen Men-Rebbiň ýigrenýän işlerini etmek bilen, Meniň sözümi äsgermezlik etdiň? Het halkyndan bolan Uryýany söweşde gylçydan geçirdip, onuň aýalyny özüňe aýal edindiň. Ony ammonlaryň gyljy bilen öldürdiň. ¹⁰ Mundan beýläk gylçy müdimilik seniň nesliňiň depesinden düşmez. Sebäbi sen Meni äsgermediň we het halkyndan bolan Uryýanyň aýalyny özüňe aýal edindiň». ¹¹ Reb şeýle diýýär: «Saňa erbetligi öz öýüňden dörederin. Aýallaryňyň öz gözüňiň alnynda elinden alyp, ýakynyňa bererin. Ol ýakynyň gündiziň günortany aýallaryň bilen ýatar. ¹² Sen bu işi gizlin etdiň, emma Men muny tutuş Ysraýylyň gözüniň alnynda, gündiziň günortany ederin». ¹³ Dawut Natana: «Men Rebbiň önünde günä gazandym» diýdi. Natan Dawuda: «Reb seniň günäni geçdi; sen ölmersiň. ¹⁴ Ýöne

bu işi etmek bilen, sen Rebbi doly äsgermezlik etdiň, şol sebäpli senden doguljak çaga öler» diýdi. ¹⁵ Şondan soň Natan öýüne gitdi.

Dawudyň Batşebadan bolan çagasy ölyär

Reb Dawudyň Uryýanyň aýalyndan doglan ogluny urdy; çaga agyr keselledi. ¹⁶ Dawut çaga üçin Hudaýa ýalbardy, agyz bekleđi, otagyna girip, бүтин gijeler ýanyny ýere berip ýatdy. ¹⁷ Köşgüň ýaşullary gelip, ony ýerden galdyrmak islediler. Emma ol ne ýerinden turdy, ne-de olar bilen bile nahar iýdi. ¹⁸ Ýedinji gün diýlende, çaga ýogaldy. Dawudyň adamlary bu hakda oňa habar bermekden gorkdular. Olar: «Çaga heniz dirikä, ol biziň gepimize gulak asmady. Indi çaganyň ölendigini biz oňa nähili aýdarys? Özüne bir zat eder» diýip oýlandylar. ¹⁹ Ýöne Dawut adamlarynyň arasynda bir hyşy-wyşynyň bardygyny görüp, çaganyň ýogalandygyna düşündi. Ol adamlaryna: «Çaga ýogaldymy?» diýdi. Olar: «Hawa, ýogaldy» diýdiler. ²⁰ Dawut ýerinden galdy, ýuwundy, üstüne atyr sepdi we geýimlerini çalşyrdy. Soňra Rebbiň öýüne gidip ybadat etdi. Soň öýüne gaýdyp geldi we naharlanjakdygyny aýtdy. Öňünde nahar goýdular, ol naharlandy. ²¹ Adamlary oňa: «Çaga dirikä, agyz bekleđiň we agladyň. Ol ýogalandan soň bolsa, turup naharlandyň. Bu näme etdigiň boldy?» diýdiler. ²² Dawut: «Çaga dirikä, agyz bekleđim, agladym. Sebäbi men: „Kim bilýär, belki, Reb maňa rehim eder, çaga gutular“ diýip oýlanypdym. ²³ Emma ol ýogalansoň, men näme üçin agyz bekleđiň? Men ony yzyna getirip bilerimi? Men onuň ýanyna giderin welin, ol indi meniň ýanyma gelmez» diýip jogap berdi.

Süleýmanyň dogulmagy

²⁴ Dawut aýaly Batşeba göwünlük berdi we onuň bilen ýatdy. Batşeba bir ogul dogurdy; Dawut onuň adyna Süleýman dakdy. Reb çagany söýdi ²⁵ we Rebbiň hatyrasy üçin, bu çaganyň adyna Ýedidýa⁷ dakylmaladygy hakda Natan pygamberiň üsti bilen habar iberdi.

²⁶ Indi Ýowap ammonlaryň Raba galasynyň garşysyna uruşýardy. Ol şa galasyny basyp aldy. ²⁷ Ýowap Dawuda: «Men Raba galasyna hüjüm edip, suw çeşmelerini eýeledim. ²⁸ Indi sen goşunyň galan bölegini topla we galanyň çar tarapyndan çozup, ony basyp al. Bolmasa galany özüm basyp alaryn we ol meniň adym bilen atlandyrylar» diýip habar iberdi. ²⁹ Dawut ähli goşuny toplap, Raba galasyna hüjüm edip, ony boýun egirdi. ³⁰ Dawut ammonlaryň patyşasynyň başyndan altyn täjini aldy; onuň agramy iki putdy,⁸ onuň ýüzüne gymmatbaha daş oturdyldy. Ony Dawudyň kellesine geýdirdiler. Dawut galadanam köp mukdarda olja-da aldy. ³¹ Galanyň halkyny bolsa Dawut galadan göçürüp byçgy, demir kätmen hem-de palta bilen işlenilýän işlere ýa-da kerpiç işlerine goýdy. Ol ammonlaryň ähli galalarynda şeýle edenden soň, ähli goşun bilen bile Ýerusalime dolandy.

13-nji bab

Amnon we Tamar

¹ Aradan esli wagt geçdi. Dawudyň ogly Abşalomyň Tamar atly bir owadan uýasy bardy. Dawudyň başga bir ogly Amnon oňa aşyk boldy. ² Öz öweý uýasy Tamara bolan yşk heserinden ýaňa gussa çekip, ol keselledi. Ol boý gyz bolansoň, oňa bir zat etmek Amnona kyn bolup görünýärdi. ³ Ýöne Amnonyň Ýonadap diýen bir dosty bardy. Ýonadap Dawudyň dogany Şimganyň ogludy. Ol juda mekir adamdy. ⁴ Ýonadap Amnona: «Eý şazada, gün-günden halyň perişan bolup barýa-la! Belki, munuň sebäbini maňa aýdarsyň?!» diýdi. Amnon oňa: «Doganyň Abşalomyň uýasy Tamara aşyk boldum» diýdi. ⁵ Ýonadap oňa: «Kesellän bol-da, düşegiňe geçip ýat. Kakaň halyňy soramaga gelende, oňa: „Uýam Tamar gelip, meni naharlasyn. Ol öz ýanymda nahar taýýarlasyn. Onuň öz ýanymda nahar taýýarlanyny göräýeyin hem-de nahary onuň öz elinden iýäýeyin“ diýip aýt» diýdi. ⁶ Şunlukda, Amnon kesellän kişi bolup, düşegine geçip ýatdy. Patyşa halyny soramaga gelende, ol: «Uýam Tamar gelip, ýanymda tagamly kökeler bişirip bersedi, men onuň öz elinden iýsedim» diýdi.

⁷ Dawut: «Dogany Amnonyň öýüne barsyn-da, oňa nahar taýýarlasyn» diýip, Tamaryň zyzndan adam iberdi. ⁸ Tamar

⁷ Ýedidýa – ýewreýçe Reb tarapyndan söýlen diýmegi aňladýar.

⁸ Iki put – ýewreýçe bir kikkar. Bir kikkar takm. 35 kg deňdir.

doganyň öýüne bardy. Amnon düşekde ýatyrdy. Tamar hamyr ýugrup, ony ýaýdy, doganyň ýanynda tagamly kökeler bişirdi. ⁹Kökeleri tabaga saldy-da, getirip, onuň önünde goýdy, ýöne ol iýmedi. «Ýanyndakylaryň ählisi çyksyn» diýdi. Hemmeler onuň ýanyndan çykdylar. ¹⁰Şonda Amnon Tamara: «Kökeleri ýatjak jaýyňa elt, men ony öz eliňden iýjek» diýdi. Tamar bişiren tagamly kökelerini dogany Amnonyň ýatjak jaýyna alyp bardy. ¹¹Tamar kökeleri onuň ýanyna alyp gelende, Amnon oňa ýapysyp: «Uýam, gel, bile ýatally-la!» diýdi. ¹²Tamar oňa şeýle diýdi: «Ýok, dogan, namysyňa degme! Ýsraýylda munuň ýaly zat görülen däldir. Beýle nejis iş etme! ¹³Beýle masgaraçlykdan soň men nireä giderin?! Senem Ýsraýylyň binamyslarynyň biri bolup galarsyň. Gowusy, git-de, patyşa bilen gepleş. Ol meni senden gaýgyrmaz». ¹⁴Ýöne Amnon oňa gulak asmagam islemän, ondan güýçli bolansoň, ony zorlady. ¹⁵Şondan soň onda Tamara bolan güýçli ýigrenç döredi. Bu ýigrenç onuň öňki yşk heserinden-de has güýçlüdi. Amnon oňa: «Çyk!» diýdi. ¹⁶Emma Tamar: «Ýok, dogan, kowmak bilen maňa edýän bu ýamanlygyň öňki eden ýamanlygyňdan hem uludyr» diýdi. Emma Amnon oňa gulak asmady. ¹⁷Ol hyzmatkär ýigidini çagyryp: «Şu aýaly öýden çykar-da, gapyny ýap» diýdi. ¹⁸Hyzmatkär ony öýden çykaryp, gapyny ýapdy. (Tamaryň egninde ýeňli uzyn köýnegi bardy. Ir döwürlerde şalaryň ýetişen gyzlary şeýle geýner ekenler.) ¹⁹Tamar başyndan kül sowrup, egnindäki köýneginiň ýakasyny ýyrttdy. Elleri bilen başyny tutup, ýolboýy möňňürüp aglap gitdi.

²⁰Dogany Abşalom oňa: «Saňa doganyň Amnon el urdumy? Häzirlükçe sesiňi çykarma, uýam, ol seniň doganyň. Munuň üçin özüňi horlama» diýdi. Şeýdip, Tamar dogany Abşalomyň öýünde ýalňyz ýaşaberdi.

²¹Bolan işi eşidende, Dawut patyşanyň juda gahary geldi.

²²Uýasynyň namysyna degendigi üçin, Abşalom Amnony ýigrenýärdi. Ýöne ol Amnona ýagşydan-ýamandan hiç zat diýenokdy.

Abşalom ar alyar

²³Iki ýyldan soň Abşalom Efraýyňa golaý bolan Bagalhasorda goýun gyrkdyrýardy. Ol patyşanyň ähli ogullaryny şol ýere çagyrdy. ²⁴Abşalom patyşanyň ýanyna gelip: «Guluň häzir goýun gyrkdyrýar. Özüňiz hem-de adamlaryňyz men guluň bilen bile gidäýseňiz» diýdi. ²⁵Emma patyşa oňa: «Ýok, oglum, hemmämiz gitmäli; biz saňa yük bolarys» diýdi. Abşalom hernäçe ýalbarsa-da, Dawut gitmäge razy bolmady, ýöne oňa ak pata berdi. ²⁶Abşalom oňa: «Bolmasa, doganyň Amnon gidäýsin» diýdi. Patyşa oňa: «Näme üçin ol seniň bilen gitmeli?» diýip sorady. ²⁷Emma Abşalom ýalbaryp, Amnony we beýleki ähli ogullaryny özi bilen ibermäge patyşany razy etdi. ²⁸Abşalom hyzmatkärlerine şeýle buýruk berdi: «Serediň, Amnon şerapdan serhoş bolanda, men: „Amnony uruň“ diýerin. Şonda siz ony öldürersiňiz. Gorkmaň. Size muny men buýurýandyryn. Gorkmaň, mert boluň!» ²⁹Abşalomyň adamlary Amnony buýrulyşy ýaly etdiler. Şanyň beýleki ogullary bolsa öz gatryrlaryna münüp geçdiler.

³⁰Olar entek ýoldakalar, Dawuda: «Abşalom seniň ogullaryňyň ýekesini-de goýman, baryny öldüripdir» diýip habar berdiler.

³¹Patyşa turup, ýakasyny ýyrtyp, ýer bagyrtlady. Onuň ýanyndaky adamlary-da ýakalaryny ýyrttdy. ³²Emma Dawudyň dogany Şimganyň ogly Ýonadap: «Şa hezretleri: „Ogullarymyň baryndan dyndarypdyrlar“ diýip pikir etmesin. Öldürilen diňe Amnon. Bu Amnonyň öz uýasy Tamaryň namysyna degen gününden bäri Abşalomyň ýüregine düwen niýetidi. ³³Şoňa görä, goý, şa hezretleri ogullarynyň ählisi ölen ýaly bolup, özüni horlap oturmasyn. Diňe Amnon öldi» diýdi.

³⁴Abşalom gaçyp gidipdi. Dag tarapdaky Horonayym ýolundan bir topar adamyň gelýändigine gözegçi nökeriň gözi düşdi.

³⁵Ýonadap patyşa: «Hanha, seret, guluňyň aýdysy ýaly, ogullaryň gelýär» diýip, ³⁶sözünü soňlap-soňlamanka, şanyň ogullary gelip ýetdiler. Olar ses edip aglaşdylar. Patyşa bilen onuň adamlary-da gözýaş döküp aglaşdylar.

³⁷Abşalom gaçyp, Geşur patyşasy Ammyhudyň ogly Talmaýyň ýanyna gitdi. Dawut bolsa uzak wagtlap oglunyň ýasyny tutdy.

³⁸Geşura gaçyp baran Abşalom ol ýerde üç ýyl ýaşady.

³⁹Amnonyň ölümünden soň, köp wagtyň geçmegi bilen Dawut patyşa köşeşdi, ol indi Abşalomy yzarlaajak hem bolmady⁹.

14-nji bap

Abşalom Iýerusalime gaýdyp gelýär

¹Patyşanyň Abşalom hakda pikir etmesini goýup bilmeýändigine Seruýanyň ogly Ýowap göz ýetirdi. ²Ýowap Tekowa galasyna adam iberip, ol ýerden bir dana aýaly getirdi. Ýowap aýala: «Ýas lybasyna girersiň-de, ýas tutýan kişi bolarsyň; atyr sepinmersiň, özüňi esli wagtdan bäri bir merhumyň ýasyny tutýan ýaly alyp bararsyň; ³patyşanyň ýanyna baryp, meniň diýenlerimi oňa aýdarsyň» diýip, aýtmaly sözlerini onuň agzyna salyp berdi.

⁴Tekowaly aýal patyşanyň huzuryna bardy-da, ýere ýüzin düşüp, oňa tagzym edip: «Kömek ediň, eý, şahym!» diýdi.

⁵Patyşa: «Näme boldy?» diýip sorady. Aýal şeýle diýdi: «Wah, men bir äri ölen dul aýal. ⁶Gyrnagynyňzy iki sany ogly bardy. Bir gün olar meýdanda urşupdyrlar. Ol ýerde olary aralamaga adam bolmansoň, biri beýlekisini urup öldüripdir. ⁷Indi tutuş tire gyrnagynyza garşy çykyp: „Doganyňy öldüreni biziň elimize ber, onuň özüni-de öldürüp, ondan doganyňyň ganyny aljak. Şeýdip, biz mirasdary-da öldürjek“ diýýäler. Şeýdip, olar ojagymyň galanja oduny-da söndürüp, yer ýüzünde adamymdan nam-nýsan galdyrmajak bolýarlar». ⁸Patyşa aýala: «Bolýar, gidiber, men sen hakda perman bererin» diýdi. ⁹Tekowaly aýal patyşa ýüzlenip: «Eý, şa hezretleri, günäsi meniň hem-de atamyň nesliniň boýnuna. Goý, şa hem-de onuň tagty günäden azat bolsun» diýdi. ¹⁰Patyşa: «Eger biri bir zat diýäýse, meniň ýanyma alyp gel, hiç zat diýmez ýaly ederin» diýdi. ¹¹Aýal: «Goý, şa hezretleri öz Hudaýy Rebden ant içsin we öldürileniň hossary mundan beýläk adam öldürmesin, meniň oglumam diri galsyn» diýdi. Patyşa: «Rebden ant içýärim, ogluňa barmagyny batyran adam bolmaz» diýdi. ¹²Aýal: «Ygtyýar etseňiz, şa hezretlerine gyrnagynyň bir sözi bar» diýdi. Patyşa: «Aýt!» diýdi. ¹³Aýal şeýle diýdi: «Onda näme üçin Hudaýyň halkyna garşy beýle işleri küýüne getirýäň? Şanyň bu aýdýanlary onuň özüni ýazgarýar, sebäbi siz kowan adamyňyzy gaýtaryp getirmeyärsiňiz. ¹⁴Dökülip, topraga siňip giden suw ýaly, ählimiz dünýäden öteris. Ýöne Hudaý jany almaz. Ol kowlanlary Özünden uzaklaşdyrmazlygyň alajyny tapýar. ¹⁵Adamlar meni gorkuzansoň, şa hezretlerine şulary aýtmak üçin geldim. Men gyrnagynyň: „Patyşa ýetireýin, belki, ol gyrnagynyň dilegini bitirer, ¹⁶meni diňläň hem-de öz gyrnagyny we onuň ogluny Hudaýyň halkyna beren mülkünden mahrum etjek bolýanlaryň elinden halas eder, ¹⁷şa hezretleriniň sözi meni köşeşdirer“ diýip pikir etdim. Sebäbi ol Hudaýyň perişdesi ýaly, ýagşyny-ýamany seljerýär. Goý, Hudaýyň Reb seniň bilen bolsun!» ¹⁸Patyşa aýala bakyp: «Bir zat sorajak, ýöne menden hiç zat ýaşyрма!» diýdi. Aýal: «Aýdyberiş, şa hezretleri!» diýdi.

¹⁹Patyşa: «Şu işlerde Ýowabyň eli-hä ýokdur-da?!» diýdi. Aýal: «Şa hezretleriniň ömri uzak bolsun! Patyşanyň aýdan zadyndan hiç kim şaga-sola sowlup bilmez. Hut şa hezretleriniň aýdysy ýaly, gyrnagyny Ýowap iberdi we aýtmaly sözleriniň ählisini gyrnagynyň agzyna ol şalyp iberdi. ²⁰Guluň Ýowap muny ýagdaýy üýtgetmek üçin etdi. Ýöne şa hezretleri Hudaýyň perişdesi ýaly danadyr; ol yer ýüzünde bolup geçýän ähli işleri bilýär» diýip jogap berdi.

²¹Şondan soň patyşa Ýowaba: «Bolýar, men razy; bar, ýaş ýigidi – Abşalomy zyňa getir» diýdi. ²²Ýowap ýere ýüzin düşüp tagzym etdi we patyşa alkyş aýtdy. Soňra ol patyşa: «Eý, şa hezretleri, öz islegini berjaý edendigiňize görä, siziň nazaryňyzda rehim-şepagat tapandygyny men guluňy bilýär» diýdi. ²³Şondan soň Ýowap Geşura gidip, Abşalomy Iýerusalime getirdi. ²⁴Patyşa: «Goý, ol öz öýüne gitsin, meniň gözüme görünmesin» diýdi. Şeýdip, Abşalom patyşanyň gözüne görünmän, öz öýüne gitdi.

Dawut Abşalomy bagyşlaýar

²⁵Görmegeýlikde Abşalom ýaly magtalyan adam tutuş Ýsraýylda ýokdy. Depesinden dyrnagyna çenli onuň ýekeje-de kemi ýokdy.

²⁶Saçyny gyrkyp, (kellesine agram salýandygy üçin, ol her ýylyň ahyrynda saçyny gyrkardy) şanyň terezisi bilen onuň saçynyň agramy çekilip göründe, ol baş ýüz mys gala¹ ýeterdi. ²⁷Abşalomyň

⁹Ol indi Abşalomy yzarlaajak hem bolmady – ýa-da ol Abşalomy küýseýärdi.

¹Bäs ýüz mys gal – ýewreýçe iki ýüz şekel. Iki ýüz şekel takm. 2 kg deňdir.

uç ogly bilen Tamar atly bir gyzy bardy. Tamar juda görmegeý boý gyzdy.

²⁸ Abşalom İyerusalmide iki ýyl ýaşady, ýöne şu döwrüň içinde ol ýeke gezegem patyşanyň gözüne görünmedi. ²⁹ Ahyrsoňy Abşalom patyşanyň ýanyna ibermek üçin, Ýowaby öz ýanyna çagyrdy. Emma Ýowap gelmedi. Ol ikinji ýola onuň zyndan adam iberdi, ýöne Ýowap bu gezek hem gelmedi. ³⁰ Şondan soň ol hyzmatkärlerine: «Ine, Ýowabyň ekin meýdany meniňki bilen ýanaşyk; onuň ol ýerde arpasy bar. Gidiň-de, şony otlañ» diýdi. Hyzmatkärler gidip, onuň ekin meýdanyny otladylar. ³¹ Ýowap Abşalomyň öýüne baryp, oňa: «Näme üçin hyzmatkärleriň meniň ekin meýdanymy otlapdyrlar?» diýdi. ³² Abşalom oňa şeýle jogap berdi: «Gelsin diýip, zyňdan adam iberdim. „Meni Geşurdan näme üçin getirdiň? Ol ýerden gaýtmadyk bolsam, mundan gowy bolardy“ diýip aýtdyrmak üçin, seni patyşanyň ýanyna iberjekdim. Men häzir patyşanyň ýanyna gideýin. Eger günäkär hasaplasa, onda, goý, ol meni öldüräýsin!». ³³ Şondan soň Ýowap patyşanyň ýanyna gidip, Abşalomyň sözlerini oňa ýetirdi. Patyşa Abşalomy çagyrdy. Ol patyşanyň huzuryňa gelip, ýere ýüzin düşüp, oňa tagzym etdi. Patyşa Abşalomy ogşady.

15-nji bap

Abşalom gozgalan turuzýar

¹ Şondan soň Abşalom bir söweş arabasyny, atlary hem-de öz önünden ýörär ýaly elli adam taýýarlady. ² Abşalom daň bilen turup, galanyň derwezesiniň golaýynda durardy. Eger kimdir biri haýsydyr bir dawany çözmek üçin, patyşanyň huzuryňa barmak islese, Abşalom ony ýanyna çagyryp: «Haýsy galadan bolarsyň?» diýip sorardy. Gelen: «Guluň Ysraýylyň pylan tiresinden» diýerdi. ³ Abşalom: «Sen mamla, aýdýanyň hak, ýöne şanyň ýanynda seni diňläre adam ýok» diýip jogap bererdi. ⁴ Ol: «Yurda diňe özüm häkim bolsadym! Men dawaly mesele bilen ýa-da başga bir iş bilen ýanyma gelenleriň ählisiniň işine adalatly serederdim» diýerdi. ⁵ Şeýle hem kimdir biri oňa tagzym etmek üçin golaýlaşmak islese, elini uzadyp ony bagryna basardy-da, ogşardy. ⁶ Abşalom höküm üçin şanyň ýanyna gelen her bir ysraýylly bilen şeýle ederdi. Şeýdip, ol ysraýyl halkyna özünü aldyrdy.

⁷ Dört ýyldan² soň Abşalom Dawut patyşa: «Rugsat berseň, Hebrona gidip, Rebbe eden kasamymy ýerine ýetireýin. ⁸ Men guluň Aram ýurdunyň Geşur galasynda ýaşayarkam, „Eger Reb meni İyerusalime gaýtaryp eltse, men Oňa Hebronda seýde ederin“ diýip kasam edipdim» diýdi. ⁹ Patyşa oňa: «Arkaýyn gidiber» diýdi. Şeýdip, ol Hebrona gitdi. ¹⁰ Emma ol: «Surnay sesini eşiden badyňyza: „Abşalom Hebronda patyşa boldy!“ diýip ygılan edersiniň» diýen habar bilen Ysraýylyň ähli tireleriniň arasyna gizlin çaparlar ýollady. ¹¹ İyerusalmiden çagyrylan iki yüz adam hem Abşalom bilen bile gitdi. Olar bolan işlerden bihabar bolonsoň, ak göwün bilen Abşalomyň yzyna düşdüler. ¹² Abşalom gurbanlyk berende, adam iberip, Dawudyň geňeşçisi giloly Ahytopeli çagyryp getirdi. Güýçli dildüwşük boldy. Abşalomyň daşyna üýşýänleriň sany barha artýardy.

Dawut İyerusalmiden gaýar

¹³ Bir çapar gelip: «Ysraýyllaryň ýuregi Abşaloma baglanypany» diýip, Dawuda habar berdi. ¹⁴ Dawut İyerusalmide özi bilen bile bolan ähli adamlaryna: «Hany, boluň, gaçalyň! Ýogsam, bize Abşalomdan gutulma ýokdur. Howlukmasak, ol yzmyzdan ýetip, bizi tutar, başymyza bela getirer we galadakylary gylýçdan geçirer» diýdi. ¹⁵ Patyşanyň adamlary oňa: «Şa hezretleri näme islese, siziň gullaryňyz şoňa razy» diýdiler. ¹⁶ Şeýdip, patyşa tutuş maşgalasyny yzyna tirkäp, ýola çykdy. Ol on gymnak aýalyny öýe seretmek üçin goýup gitdi. ¹⁷ Patyşa ähli adamlaryny alyp, ýola düşdi. Olar galanyň çetinde saklandylar. ¹⁸ Şanyň ähli adamlary onuň önünden geçdiler. Ähli keretliler, peletliler hem-de Gat galasyndan şanyň yzyna düşüp gaýdan alty yüz adam onuň önünden geçdiler.

¹⁹ Patyşa gatly Ytaýa şeýle diýdi: «Sen näme üçin bizden galman gelyärsiň? Zyzna gaýt-da, täze patyşa bilen boluber. Sebäbi sen yurdundan kowlan gelmişeksiň. ²⁰ Seniň geleniň düýn dälmi, bu günem men seni özümiz bilen bile sergezdan edeyinmi? Onsoňam nirä barýanymy özümem bilemok. Sen gaýt, ildeşleriň-de özüň bilen äkit. Reb size merhemet etsin hem wepalylyk görkezsin».

²¹ Emma Ytaý Dawut patyşa: «Rebden hem-de şa hezretlerinden ant içýäriň; ha ölüm bolsun, ha ömür – parhy ýok, şa hezretleri niredede bolsa, guluňyz hem şol ýerde bolar» diýdi. ²² Dawut Ytaýa: «Bolýar, bar geç» diýdi. Ytaý ýanyndaky ähli adamlarydyr bala-çagalary bilen bilelikde geçdi. ²³ Dawudyň adamlary geçip barýarka, tutuş ýurt nala çekip aglady. Patyşa tutuş goşuny bilen Kidron çayyndan geçip, çöle tarap ýola düşdi.

²⁴ Abýatar belende çykyp durdy, Sadok hem ähli lewiler bilen Hudaýyň Äht sandygyny göterip alyp barýardy. Adamlaryň bary galadan çykyp bolýança, olar Hudaýyň sandygyny ýerde goýdular. ²⁵ Patyşa Sadoga şeýle diýdi: «Hudaýyň sandygyny yzyna gala äkit. Eger men Rebbiň nazarynda merhemet tapan bolsam, Ol meni ýene-de yzyna gaýtaryp getirer; sandygy hem onuň durýan ýerini görmek maňa ýene miýesser eder. ²⁶ Emma Reb: „Men senden razy däl“ diýäýse, onda, ine, men; islänini edäýsin». ²⁷ Patyşa Sadok ruhana şeýle diýdi: «Sen öňden görüjisiň! Ogluň Ahymagasy hem-de Abýataryň ogly Ýonatany ýanyňa al-da, Abýatar bilen bile sag-salamat gala gaýt. ²⁸ Sizden bir habar alýançam, çölde – derýanyň saý ýerinde garaşaryn». ²⁹ Şeýdip, Sadok bilen Abýatar Hudaýyň sandygyny göterip, yzyna İyerusalime äkitdiler we özlari hem şol ýerde galdylar.

³⁰ Dawut aglap-eñröp Zeýtun dagyna çykdy. Başynda örtügi bardy, ayaklary ýalaňaçdy. Onuň ýanyndakylaryň-da ählisiniň başlary örtülgidi, gidip baryşlaryna olaram aglaýardylar.

³¹ «Ahytopel Abşalomyň ýanynda – dildüwşüğe gatnaşanlaryň arasynda» diýip, Dawuda habar berdiler. Dawut: «Ýa Reb, Ahytopeliň maslahatlaryny puja çykarmagyňy dileýäriň» diýdi.

³² Dawut Hudaýa seýde edilýän belentligiň üstüne çykanda, onuň bilen duşuşmak üçin ark urugyndan ýakasyny yyrtyp, başyndan gum sowran Huşay diýen adam geldi. ³³ Dawut oňa şeýle diýdi: «Eger meniň bilen bile gitseň, maňa yük bolarsyň. ³⁴ Sen gowusy gala git-de, Abşalomyň ýanyna baryp, kakasyna hyzmat edişiň ýaly, oňa-da hyzmat etjekdigiňi aýt. Şeýtseň, Ahytopeliň men babatdaky maslahatyny puja çykaryp bilersiň. ³⁵ Ruhanylar Sadok bilen Abýatar hem şol ýerde seniň ýanynda bolarlar. Şa köşgünden eşidenleriňi şolara aýdarsyň. ³⁶ Sadogyň ogly Ahymagas bilen Abýataryň ogly Ýonatan hem şol ýerdedir. Şolaryň üsti bilen alan maglumatlaryňy maňa yetirersiň».

³⁷ Şeýdip, Dawudyň dosty Huşay İyerusalime geldi. Şol wagt Abşalom gala girip barýardy.

16-njy bap

Dawut bilen Siba

¹ Dawut belentlikden biraz daşlaşanda, Mepiboşediň hyzmatkäri Siba goşa eşeklere iki yüz çörek, yüz goşawuç kişmiş, yüz goşawuç injir we bir meşik şerap ýüklöp, Dawudyň önünden çykdy.

² Dawut patyşa oňa: «Bu zatlary näme üçin getirdiň?» diýdi. Siba: «Eşekler-ä patyşanyň maşgalasyna ulag bolar, çöreklerdir ir-iýmişler ýigitlere ýmit bolar, şeraby bolsa çöldäki argyn adamlar içerler» diýip jogap berdi. ³ Dawut: «Jenabyňyň agtygy niredede?» diýip sorady. Siba: «Ol İyerusalmide. Ol: „Ysraýyl halky şu gün atamyň şalygyny maňa gaýtaryp bermeli“ diýýär» diýdi. ⁴ Dawut patyşa: «Mepiboşediň ähli zady indi seniňki» diýdi. Siba: «Saňa tagzym! Özüňiz merhemet ediň, eý, şa hezretleri!» diýdi.

Şimgi Dawudy näletleýär

⁵ Dawut patyşa Bahuryma gelende, Şawulyň garyndaşlaryndan Geranyň ogly Şimgi diýen adam ol ýerden çykdy. Ol gidip barsyna Dawuda sögünýärdi. ⁶ Şimgi Dawutdyr onuň nökerlerini daşlady. Ähli esgerleri hem patyşanyň janpenalary Dawudyň sagynda hem solunda durdular. ⁷ Şimgi: «Güm bol! Güm bol! Ganhor, deýýus! ⁸ Yerine şa bolan adamyň Şawulyň garyndaşlarynyň tutuş ganyny Reb senden aldy. Ol şalygy ogluň Abşaloma berdi. Görýäňmi, öz pislighiň pidasy bolduň, sebäbi sen ganhor» diýip garganyrdy. ⁹ Seruýanyň ogly Aбыşay patyşa garap: «Bu itiň maslygy näme üçin şa hezretlerine gargap dur? Ygtyýar beriň, kellesini aglaýyn» diýdi. ¹⁰ Patyşa bolsa: «Seruýanyň ogullary, bu siziň işiňiz däl, ol gargaýan bolsa, diýmek, Reb oňa „Dawuda garga“ diýendir. Şeýle bolsa, onuň edenine däl diýip biljek barmy?» diýdi. ¹¹ Soňra Dawut Aбыşaya hem-de ähli adamlaryna: «Öz bilimden önen oglum kastyma çykansoň, bu benýaminden näme gowulyga garaşyňyz?!

² Dört – bu söz kâbir gadymy golýazmalardan alnan, ýöne başga golýazmalarda kyrk.

Goý, gargasa gargabersin, oňa degmäň, sebäbi bu Rebbiň emridir. ¹²Belki, Reb çekýän ezýetimi görüp, şu günki gargyşyň ýerine maňa bähbitlisini eder» diýdi. ¹³Şeýdip, Dawut adamlary bilen öz ugruna gitdi. Baýryň etegi bilen, Dawudyň deňinden barýan Şimgi oňa gargaýardy, ony daşlaýardy, kesekleýärdi.

¹⁴Patyşa bilen onuň ýanyndaky ýadap surnugan goşun Iordan derýasyna gelip, ol ýerde dync aldylar.

¹⁵Abşalom bilen tutuş ysraýyl halky Ýerusalime geldiler; Ahytopel hem olaryň ýanyndady. ¹⁶Dawudyň dosty ark urugyndan bolan Huşaý Abşalomyň ýanyna baryp: «Patyşanyň ömrü uzak bolsun! Patyşanyň ömrü uzak bolsun!» diýdi. ¹⁷Abşalom oňa: «Dostuňa wepalylygyň şumy seniň? Näme üçin dostuň bilen gitmediň?» diýdi. ¹⁸Huşaý: «Ýok, Rebbiň we şu adamlaryň, hem-de tutuş Ysraýylyň saýlan adamynyň tarapynda boljak, şonuň ýanynda galjak. ¹⁹Üstesine-de, men kime hyzmat etmeli? Onuň ogluna dälmi? Kakaňa nähili hyzmat eden bolsam, saňa-da şonuň ýaly hyzmat ederin» diýdi.

²⁰Abşalom Ahytopelge ýüzlenip: «Hany, maslahat beriň, biz näme etmeli?» diýdi. ²¹Ahytopel: «Kakaňyň öýe seretmek üçin goýup giden gyrnak aýallary bilen ýat. Şeýtseň, özüňi kakaňa duşman edendigiňi tutuş Ysraýyl eşider we seniň tarapyndakylaryň goluna kuwwat berer» diýdi. ²²Şeýlelikde, üçegini ýokarsynda Abşalom üçin çadyr gurdular. Abşalom bütin Ysraýylyň gözünüň alynda kakasynyň gyrnak aýallarynyň ýanyna girdi. ²³Şol döwürde Ahytopeliň berýän maslahaty Hudaýdan soralan maslahat hasap edilerdi. Ahytopeliň ähli maslahaty Dawut bilen Abşalomyň ikisi üçinem şeýledi.

17-nji bab

Huşaý Abşalomy aldawa salýar

¹Ahytopel Abşaloma şeýle diýdi: «Ygtyýar et, on iki müň adamy saýlaýyn-da, şu gije Dawudyň yzyndan kowalaýyn. ²Ýadap gurbatdan düşen wagty men onuň üstüne çozup, ony howsala salaýyn. Ýanyndaky ähli goşun gaçar, men diňe patyşanyň özüni öldürerin. ³Yaş gelniň öz adamsynyň öýüne gelşi ýaly, ähli halkyň saňa tarap öwürilmegi üçin, seniň şol ideýän adamynyň öldürilmegi wajypdyr. Şonda bütin halk parahatçylykda bolar». ⁴Maslahat Abşaloma-da, Ysraýylyň ähli ýaşullaryna-da ýarady.

⁵Abşalom: «Ark urugyndan bolan Huşaýy-da çagy, onam diňläli, näme diýýär» diýdi. ⁶Huşaý gelende, Abşalom oňa: «Ahytopeliň maslahat-a, ine, şeýle. Şonuň diýeni bilen bolubermelimi ýa özüň bir maslahat berýänmi?» diýdi. ⁷Huşaý: «Ahytopeliň bu gezekki beren maslahaty gowy maslahat däl» diýip, ⁸ýene sözüni dowam etdi: «Kakaňyň hem-de onuň adamlarynyň batyr ýigitligini bilýänsiň. Olar sährada çagasyny elinden aldyran aýy ýaly ýowuz boldular. Üstesine-de, ataň tejribeli urşujydyr. Ol gijäni goşunyň arasynda geçirmez. ⁹Häzir ol bir gowakda ýa-da başga bir ýerde gizlenendir. Ilkinji hüjümdä biziňkilerden öleni bolayşa, onda ony eşidenler: „Abşalomyň yzyna düşenler gyrlypdyr“ diýerler. ¹⁰Şonda arslan ýürek gaýduwsyz batyram gorkudan ýaňa pagyş-para erär, sebäbi kakaňyň batyr ýigitligini, onuň ýanyndakylaryň-da gaýduwsyzdygyny tutuş Ysraýyl bilýär. ¹¹Şoňa görä meniň maslahatym şeýle: Dandan Beýerşeba çenli ähli ysraýyllar deňiz kenarynyň çägelere köplükde seniň ýanyňa toplansyn. Söweşde olara özüň baştutanlyk et. ¹²Biz ony nirede bolsa-da tapyp, ýere çyg düşüşi ýaly bolup, onuň üstüne dökülmelidir. Şonda onuň ne özi aman galar, ne-de ýanyndakylar. ¹³Eger-de ol gala tarap çekiläýse, onda ähli ysraýyllar ýüp getirerler we ol ýeriň iň soňky çaglyna çenli, galany jülgä çekeris». ¹⁴Abşalom bilen ähli ysraýyllar: «Ark urugyndan bolan Huşaýyň maslahaty Ahytopeliň maslahatynydan gowy» diýdiler. Sebäbi Reb Abşalomy heläkçilige duçar etmek üçin, Ahytopeliň oňat maslahatyny puja çykarmak kararyna gelipdi.

Huşaý Dawudy habardar edýär

¹⁵Huşaý ruhanylar Sadok bilen Abýatara şeýle diýdi: «Abşaloma hem-de ysraýyl ýaşullaryna Ahytopel şeýle maslahat berdi, men hem beýle maslahat berdim. ¹⁶Indi haýal etmän, adam iberiň-de, Dawuda şu habary ýetiriň: „Şu gije çölde – derýanyň saý ýerinde galman, aňry tarapa geçmese, patyşanyň özi-de, ýanyndaky tutuş goşun-da heläk bolar“». ¹⁷Göze ilmezlik üçin gala girip bilmeyändiklerine görä, Ýonatan bilen Ahymagas Enrogelde garaşýardylar. Bir gyrnak gelip, olara habar berýärdi, olar bolsa

gidip, Dawuda aýdýardylar. ¹⁸Emma bir gezek bir ýetginjek olary görüp, Abşaloma habar berdi. Ýonatan bilen Ahymagas haýal etmän gidip, Bahurymda biriniň öýüne bardylar. Şol adamyň howlusynda bir guýusy bardy; olar şol guýynyň içine girdiler. ¹⁹Hojaýynyň aýaly guýynyň agzyny örtgi bilen örtüdi-de, üstüne däne serdi; ol ýerde hiç zat bilner ýaly bolmady. ²⁰Abşalomyň adamlary ol aýalyň öýüne gelip, ondan Ahymagas bilen Ýonatanyň nirededigini soradylar. Aýal olara: «Olar arykdan geçdiler» diýip jogap berdi. Gözleýänler ol ikisini gözlöp tapmandan soň, Ýerusalime dolandylar. ²¹Yaňkylar gidenden soň, ol ikisi guýudan çykyp gtdiler-de, Dawut patyşany habardar etdiler. Olar Ahytopeliň Dawudyň garsysyna eden maslahatyny aýdyp, Dawuda: «Bol, basymrak, suwdan geçip, ötägit» diýdiler. ²²Şondan soň Dawut bilen onuň ýanyndaky goşun Iordan derýasyndan geçdiler. Daň saz berýänçä, olar derýadan doly geçip gutardylar.

²³Öz maslahatynyň ýer tutmandygyny gören Ahytopel eşegini gaňnalady-da, öz galasyna, öýüne gitdi. Baryp, maşgalasyna wesýet edenden soň bolsa özüni asdy. Ony kakasynyň gubry goýlan gümmезде jaýladylar. ²⁴Abşalom Ysraýylyň ähli adamlaryny ýanyna alyp, Iordan derýasyndan geçende, Dawut Mahanaýyma barypdy. ²⁵Abşalom Amasany Ýowabyň ýerine goşunbaşy edip goýdy. Amasa Ýytra diýen bir ysraýylyň ogludy. Ýytra Ýowabyň ejesi, Seruýanyň aýal dogany, Nahaşyň gyzy Abygaýyla öýlenipdi. ²⁶Ysraýyllar bilen Abşalom Gilgatda düşlediler. ²⁷Dawut Mahanaýyma baranda, ammonlaryň Raba galasyndan Nahaşyň ogly Şoby, Iodebarly Emiýeliň ogly Maky, Rogelimden gilgatly Barzylay dagy ²⁸Dawut bilen onuň ýanyndaky adamlaryna ýorgan-düsek, gap-çanak, toýun gaplar, hurşluk üçin bugdaý, arpa, un, gowurga, noýba, mäs, ²⁹bal, süzme, goýun etini, sygyr süýdünden edilen peýnir getirdiler. Sebäbi olar goşunyň çölde aç-suwsuz hem ýadawdygyny aýdypdylar.

18-nji bab

Abşalomyň öldürilmegi

¹Dawut ýanyndaky adamlary toplap, olary gözden geçirdi, olara ýüzbaşylardy müňbaşylar belledi. ²Ol goşuny üç topara bölüdi: bir topara Ýowap, bir topara Seruýanyň ogly, Ýowabyň dogany Abyşaý, üçünji topara bolsa gatly Ytaý baştutanlyk edýärdi. Patyşa özüniň hem olaryň ýanlarynda boljakdygyny olara aýtdy. ³Emma halk oňa: «Ýok, sen gitme, sebäbi eger biz gaçaýsak, olar bize ähmütze bermezler. Ýarymyz gurylaýanda-da, olar bize üns berip durmazlar. Sen biziň on müňümize barabarsyň, bize galadan kömek etseň, has gowy bolar» diýdi. ⁴Patyşa olara: «Siz nämäni isleseňiz, şony ederin» diýdi. Patyşa derwezäniň ýanynda durdy; tutuş goşun ýüz-ýüzden, müň-müňden düzülip, galadan çykdy. ⁵«Meniň hatyrama ýaş ýigit Abşalomy gorap saklaň» diýip, patyşa Ýowaba, Abyşaýa hem-de Ytaýa buýruk berdi. Abşalom barada şanyň baştutanlaryna beren bu buýrugyny bütin goşun eşitdi.

⁶Goşun Ysraýyl bilen uruşmak üçin meydana çykdy. Söweş Efraýym tokaýynda boldy. ⁷Ysraýyllar Dawudyň adamlaryndan ýeňildiler. Şol gün uly gyrgynçylyk bolup, ýigrimi müň adam gyryldy. ⁸Söweş ýurduň ähli ýerini gurşap aldy. Ol gün tokaý sebäpli ölenler gylçydan ölenlerden köp boldy.

⁹Abşalom Dawudyň adamlaryna duýdansyz sataşdy. Ol gatyr münüp gelyärdi. Gatyr uly bir dub agajynyň aşagyndan geçende, Abşalomyň kellesi agajyň şahalaryna ilişdi. Ol ýer bilen gögüň arasynda asylyp galdy, gatyr onuň aşagyndan sypyp gitdi. ¹⁰Bir adam ony görüp: «Abşalom dub agajyndan asylyp galypdyr» diýip, Ýowaba habar berdi. ¹¹Ýowap oňa: «Gören bolsaň, näme üçin ony şol ýeriň özünde urup ýere ýazmadyň? Meniň özüm saňa on kümüş teňňe bilen bir kemer bererdim» diýdi. ¹²Emma ol adam Ýowaba şeýle diýdi: «Müň kümüş berselerem, patyşanyň ogluna el galdyrmazdym, sebäbi patyşa: „Meniň hatyrama ýaş ýigit Abşalomy goraň“ diýip, saňa, Abyşaýa hem-de Ytaýa buýruk berendigini öz gulagymyz bilen eşitdik. ¹³Ikinji bir tarapdan, eger men haýynlyk edip, ony öldüren bolsam, (patyşadan ýaşyryn galjak zat barmy?), onda seniň özüňem meni ýazgarardyň». ¹⁴Ýowap: «Men seniň bilen beýdip, wagt ýitirip durup bilmerin» diýdi-de, üç sany naýza alyp, heniz dubda sallanyň duran diri Abşalomyň ýüreginden geçirdi. ¹⁵Ýowabyň ýaragyny göterýän on nökeri Abşalomy ara alyp, urup öldürdi.

¹⁶Ýowap adamlaryny söweşden saklamak üçin, surnaý çaldy. Onuň adamlary ysraýyllary kowalamaklaryny bes edip gaýdyp

geldiler. ¹⁷ Soňra Absalomlyň jesedini alyp, tokaýdaky çuň garyma taşladylar we üstüne ullakan edip, daş üýsürdiler. Ysraýyllaryň ählisi dargaşyp, öýli-öýüne gaçyp gitdiler. ¹⁸ Absalom: «Meniň adymy ýatladar ýaly zyymda galjak oglum ýok» diýip, heniz dirikä, Patyşa jülgesinde özi üçin bir sütün dikipdi we oňa öz adyny dakypdy. (Oňa häzir hem Absalomlyň ýadygärligi diýilýär.)

Dawut Absalomlyň ölendigini eşidýär

¹⁹ Sadogyň ogy Ahymagas: «Ylgaýyn-da, Rebbiň patyşany duşmanlarynyň elinden halas endedigini oňa buşlaýyn» diýdi. ²⁰ Yowap oňa: «Bu gün buşlamak gerek däl. Buşluk habary bu gün däl-de, başga bir gün äkidersiň, sebäbi şanyň ogy öldi» diýdi. ²¹ Yowap efioپییaly bir adama: «Bar, näme gören bolsaň, patyşa habar ber» diýdi. Efioپییaly oňa tagzym etdi-de, ylgady. ²² Sadogyň ogy Ahymagas ýene Yowaba: «Näme bolsa, şol bolsun, efioپییalyynyň yzndan menem ylgaýyn» diýdi. Yowap: «Sen näme üçin onuň yzndan ylgajak, oglum?! Saňa buşlara zat ýog-a» diýdi. ²³ Ol ýene: «Her niçigem bolsa, menem ylgaýyn» diýdi. Yowap: «Bolyň, bar ylga!» diýdi. Ahymagas düzlük bilen ylgap, efioپییalydan ozup geçdi.

²⁴ Dawut şäher derwezesiniň içki hem daşky gapylarynyň arasynda otyrdy. Şol wagt gözegçi derwezehananyň ýokarsyna, diwara çykyp seretdi we kimdir biriniň ylgap gelyändigini gördi. ²⁵ Gözegçi gygryp, muny patyşa habar berdi. Patyşa: «Eger ol ýeke bolsa, buşluk getirýändir» diýdi. Ol barha golaýlaşýardy. ²⁶ Soňra gözegçi ýene bir adamyň ylgap gelyändigini gördi. Ol: «Seret, ýene bir adam ylgap gelyär!» diýip, derwezebana gygrydy. Patyşa: «Ol-da buşluk getirýändir» diýdi. ²⁷ Gözegçi: «Öňden gelyäniň ylgaýsy Sadogyň ogy Ahymagasyň ylgaýsyna çalyň edýär» diýdi. Patyşa: «Ol gowy adam, gowy habar bilen gelyändir» diýdi. ²⁸ Ahymagas patyşa: «Sag-salamatlyk!» diýip gygrydy. Soňra ol ýere ýüzin düşüp, patyşa tagzym edip: «Hudaýyň Rebbe alksy bolsun, Ol şa hezretlerine el galdyranyň almytyny berdi» diýdi. ²⁹ Patyşa: «Yaş ýigit – Absalom sag-salamatmy?» diýdi. Ahymagas: «Yowap guluňy iberende, bir galmagal-a bardy, ýöne onuň nämedigini bilmedim» diýdi. ³⁰ Patyşa: «Bir gyra çekil-de, şol ýerde dur» diýdi. Ol bir gyra çekilip durdy.

³¹ Soňra efioپییaly geldi. Ol: «Şa hezretleri, buşluk! Çünki garsyňa çykanlaryň hemmesiniň elinden Reb seni halas etdi» diýdi. ³² Patyşa oňa: «Ýigdekçe – Absalom sag-salamatmy?» diýdi. Efioپییaly: «Şa hezretleriniň duşmanlarynyň oňa zyýan ýetirmek üçin, garsysyna çykanlaryň ählisiniň başyna şol ýigidiň günü gelsin» diýdi. ³³ Patyşa sandyr-sandy edip, derwezäniň üstündäki otaga çykyp aglady. Ol gelyärkä: «Wah, oglum, Absalom! Jan oglum! Eý, jan oglum, Absalom! Seniň ýeriňe men ölen bolsam bolmaýarmy, wah, jan oglum, jan oglum!» diýip aglaýardy.

19-njy bap

Yowap Dawuda käyeyär

¹ «Patyşa Absalom üçin aglap, onuň ýasyny tutýar» diýip, Yowaba habar berdiler. ² Ol günki ýeňiş tutuş goşun üçin ýasa öwrüldi. Sebäbi şol gün goşun patyşanyň öz ogy üçin hasrat çekýändigini eşitdi. ³ Şol gün Dawudyň esgerleri edil uruşdan gaçan ýaly bolşup, utansyp ýuwaşlyk bilen gala girdiler. ⁴ Patyşa ýüzüni aşak salyp: «Wah, oglum, Absalom! Jan oglum, jan oglum, Absalom!» diýip, gaty sesi bilen möňňürüp aglaýardy. ⁵ Yowap patyşanyň öýüne gelip, oňa şeýle diýdi: «Sen bu gün özüňiň, ogul-gyzlaryňyň, aýallaryňdyr gyraňlaryňyň janyňy halas eden esgerleriňiň ýüzüni ýere saldyň. ⁶ Sebäbi özüňi ýigrenýänleri söýüp, özüňi söýýänleri ýigrendiň. Sen goşunbaşlaryňdyr esgerleriňiň özüň üçin hiç kimdigini bu gün ap-aýdyň etdiň. Eger-de Absalom diri galyp, biziň ählimiz ölen bolsak, onda seniň şatlanjak ekeniňdigine men anyk göz ýetirdim. ⁷ Indi bar-da, öz adamlaryň bilen mylakatly gepeş, Rebden ant içýäriň, eger gitmeseň, şu gije ýanyňda bir adamam galmaz. Bu bolsa seniň üçin ýaşlygyňdan tä häzire çenli gören ýamanlyklaryňyň baryndan beter bolar». ⁸ Patyşa turdy-da, derwezäniň agzyna baryp oturdy. Muny tutuş goşuna habar berdiler. Ähli goşun patyşanyň huzuryňa geldi.

Dawut Iýerusalime dolanýar

Şol wagt ysraýyllaryň ählisi öz öýlerine gaçyp gitdiler. ⁹ Ysraýyl tireleriniň ählisi: «Dawut bizi duşmanlarymyzyň elinden we piliştilerden halas etdi. Ol Absalom zerarly ýurtdan gaçdy.

¹⁰ Başyna ýag çalyň, özümize patyşa goýan Absalomymyz-a uruşda öldi. Indi patyşany yzyna getirmek barada näme üçin dil ýarmaýarsyňyz?» diýip, özara jedellesýärdiler.

¹¹ Dawut patyşa Yahudanyň ýaşullaryna aýtmak üçin, Sadok bilen Abýatar ruhanydan şeýle habar iberdi: «Patyşany öýüne gaýtaryp getirmekde, soňa galasyňyz gelyärmi? Tutuş Ysraýylyň aýdanlary patyşa yetdi. ¹² Siz meniň garyndaşlarym, biz öz süýegiňden we teniňdendiris. Şonda-da patyşany öýüne gaýtaryp getirmekde, soňa galasyňyz gelyärmi?» ¹³ Amasa bolsa şu sözlerimi aýdyň: «Sen meniň öz süýegimden we tenimden dälmi näme? Eger şu pursatdan başlap, Yowabyň ýerine meniň goşunbaşym bolmasaň, goý, Hudaý maňa-da şony, hatda ondan beterini görkezsin». ¹⁴ Şeýlelikde, Amasa bir adam ýaly edip, ýahudalaryň ählisiniň köňlüni özüne baglady. Olar: «Ähli adamlaryňam al-da, gel» diýip, patyşa habar ýolladylar.

¹⁵ Şeýdip, patyşa yzyna, Iordana dolanyp geldi. Ýahudalar ony garşylamak hem-de Iordan derýasyndan geçirmek üçin Gilgala geldiler.

¹⁶ Bahurymdan benýaminli Geranyň ogy Şimgi, Dawut patyşany garşylamak üçin, ýahudalar bilen howlugsyp eňip gelyärdiler. ¹⁷ Onuň ýanynda Benýaminden müň adam bardy. Şawulyň maşgalasynyň hyzmatkäri Siba on baş ogluny hem-de ýigrimi hyzmatkäriňi ýanyna alyp, patyşanyň önünden Iordan derýasyndan geçdi. ¹⁸ Olar patyşanyň öý-içerisini geçirmek üçin we onuň huzurynda islän zadyny berjaý etmek üçin, derýanyň saý yerinden geçdiler.

Patyşa Iordan derýasyndan geçen badyna, Geranyň ogy Şimgi onuň önünde tagzym edip, ¹⁹ şeýle diýdi: «Jenabym, meni günäli hasaplamaň we şa hezretleriniň Iýerusalimden çykan günü öz guluňyzyň eden ýamanlygyny ýatlamaň, ony göwnüňize almaň. ²⁰ Sebäbi men guluňyz özümiň günäkärdigimi bilýäriň. Soňa görä-de, men şu gün Ýusubyň nesillerinden ilkinji bolup, siz şa hezretleriň garşylamaga geldim». ²¹ Seruýanyň ogy Abyşay: «Näme üçin Şimgi öldürilmeli däl, ol Rebbiň seçip saýlanyna gargady ahyryn» diýdi. ²² Emma Dawut şeýle diýdi: «Eý, Seruýanyň ogullary, bu günki gün meniň bilen duşman bolar ýaly, biziň aramyzda näme bar? Men bu gün özümiň Ysraýylyň şasydygymy bilmeýärinmi näme? Bu gün Ysraýylda hiç kim öldürilmez».

²³ Patyşa ant içip, Şimgä: «Sen ölmersiň» diýdi.

²⁴ Şawulyň agtygy Mepiboşet Dawudy garşylamaga geldi. Patyşany giden gününden tä ol sag-salamat dolanyp gelyänçä, ol öz aýaklaryny-da, geýimlerini-de ýuwmandy, sakgalyny hem bejermändi. ²⁵ Ol patyşany garşylamak üçin Iýerusalimden gelende, patyşa oňa: «Mepiboşet, sen näme üçin meniň bilen gitmediň?» diýdi. ²⁶ Ol şeýle jogap berdi: «Eý, şa hezretleri, meni hyzmatkärim aldady. Men oňa: „Eşegi gaňňalaýyn-da, oň münüp, patyşa bilen gideýin“ diýdim, sebäbi men guluň agsak. ²⁷ Emma ol siz şa hezretleriniň ýanynda men guluňyza töhmet atdy. Emma şa hezretleri meniň üçin Hudaýyň perişdesi ýalydyr. Indi näme ederin diýseňiz, ine, men. ²⁸ Kakamyň ähli garyndaşlary şa hezretleriniň önünde öldürilmäge degişli bolup durka, men guluňyzy öz saçagyňyzyň başyndakylaryň arasynda oturtýňyz. Şondan soň patyşa şikayat etmäge näme hakym bar?» ²⁹ Patyşa oňa: «Öz ýagdaýlaryň hakynda gürlmegiň hajaty ýok. Men saňa we Siba ýeri paýlaşmagy buýruk berýäriň» diýdi. ³⁰ Mepiboşet patyşa: «Şa hezretleriniň sag-salamat öýüne gelendigine görä, goý, hemmesini ol alsyn» diýdi.

³¹ Gilgatly Barzylay Rogelim galasyndan geldi. Ol Iordan derýasyndan patyşa bilen bile geçip, ony ugradyp barýardy. ³² Ol juda garrydy – segsen ýaşyndady. Patyşa Mahanaýymda bolanda, Barzylay ony iýmit bilen üpjün edipdi, çünki ol juda gurply adamdy. ³³ Patyşa Barzylaya: «Meniň bilen gidiber, Iýerusalimde iýip-içjegiňi özüm alada ederin» diýdi. ³⁴ Emma Barzylay patyşa şeýle diýdi: «Patyşa bilen Iýerusalime gider ýaly, meniň ömrümiň ýene näçe ýyly galdyka? ³⁵ Häzir men segsen ýaşymda, ýagşyny-ýamany saýgaryp bilemok. Men guluň öz iýip-içýän zatlarymyň tagamyny-da bilemok. Erkeg-u aýal bagşylaryň seslerini eşidip bilemok. Şeýle bolsa, näme üçin men guluň şa hezretlerine yük bolsun?! ³⁶ Guluň bolan men patyşa bilen diňe biraz ýol ýöräp, ony Iordan derýasyndan geçirmek isleýäriň. Patyşa näme üçin meni beýle sylaglamaly? ³⁷ Men guluň yzyna gaýdyp, öz galamda, kakamyň, ejemiň guburlarynyň golaýynda öleýin. Ýöne, ine, şu ýerde guluň Kimham bar. Şa hezretleri bilen, goý, ol gidäýsin. Senem gawnuňe jaý bolan zady onuň üçin et»

diýdi. ³⁸ Patyşa oňa: «Kimham meniň bilen gider, men hem onuň üçin seniň islän zadýňy ederin, hawa, ähli islän zadýňy men seniň üçin ederin» diýdi. ³⁹ Tutuş goşun Iordan derýasyndan geçdi, patyşa-da geçdi. Ol Barzylayy oğsap, oňa pata berdi; Barzylayy öz öýüne gaýtdy. ⁴⁰ Patyşa Gilgala tarap ýola düşdi, Kimham hem onuň bilen bile gitdi. Tutuş ýahuda halky we ysraýyl halkynyň ýarys patyşany ugratdy.

Ysraýylyň nägileligi we Şebanyň gozgalany

⁴¹ Bütün Ysraýylyň halky patyşanyň ýanyna gelip, oňa: «Näme üçin garyndaşlarymyz ýahudalar sizi ogurladylar we patyşany maşgalasy hem adamlary bilen bile Iordan derýasyndan geçirdiler?» diýdi. ⁴² Tutuş ýahudalar ysraýyllara: «Sebäbi patyşa biziň ýakyn garyndaşymyz. Näme üçin muňa gaharyňyz gelýär? Biz, heý, patyşanyň hasabyna bir zat iýdikmi ýa patyşa bize serpaý ýapdymy?» diýdiler. ⁴³ Emma ysraýyllar ýahudalara: «Dawut patyşada paýymyz siziňkiden köpdür, on paýymyz bar. Şonda-da näme üçin bizi äsgermezlik etdiňiz? Patyşany yzyna getirmekde ilkinji söz biziňki bolmaly dälmi näme?» diýip jogap berdiler. Emma ýahudalaryň sözi ysraýyllaryňkydan gazaply bolup çykdy.

20-nji bap

¹ Şol wagt benýamin tiresinden Bikriň ogly Şeba diýen bir deýýus şol ýerdedi. Ol surnay çalyp, şeýle diýip gygyrdy:

«Eý, ysraýyllar, paýymyz ýok Dawutda!
Paýymyz ýok Ýyşayyň oglunda!
Öýli-öýünize dargaň!»

² Şeýdip, ähli ysraýyllar Dawutdan aýrylyp, Bikri ogly Şebanyň yzyna düşdüler. Ýöne ýahudalar özleriniň patyşasy Dawuda ygrarly bolup, Iordan derýasyndan Iýerusalime çenli onuň bilen bile boldular.

³ Dawut Iýerusalimdäki öýüne geldi. Öýe seretmek üçin goýup giden on gyrnak aýallarynyň ählisini bir jaýa gabap, olary gorag astyna aldy; olary zerur zatlar bilen üpjün etdi, ýöne ýanlaryna girmede. Gyrnak aýallar şeýdip, tä ölyňçäler dul ýaly ýaşadylar we gabawdan çykarylmadylar. ⁴ Patyşa Amasa: «Üç gününň dowamynda Ýahudanyň erkek göbeklilerini meniň ýanyma ýygna, özüňem şu ýerde bol» diýdi. ⁵ Amasa ýahudalary çagyrmaga gitdi. Ýöne gelmeli wagtynda gelmän gijä galdy. ⁶ Dawut Abyşaya: «Indi Bikri ogly Şeba bize Abşalomdanam köp zyýan berer. Öz jenabyňyň gullaryny al-da, onuň zyýandan kow, ýogsam, ol özüne berk galalar tapar-da, bizden sypar» diýdi. ⁷ Ýowabyň adamlary, keretler, peletler we ähli batyr ýigitler Iýerusalimden çykyp, Bikri ogly Şebanyň zyýandan kowmak üçin Abyşayyň yzyna düşdüler. ⁸ Olar Gibgondaky ullakan daşyň ýanyna baranlarynda, Amasa olary garşylamaga çykdy. Ýowap harby geýmidedi, bilinde kemere dakylan gynly gyljy bardy. Ol ýöräp gelýärkä, gyljy gynyndan gaçdy. ⁹ Ýowap Amasa: «Doganym, sag-gurgunmyň?» diýip, oğsamak üçin sag eli bilen Amasanyň sakgalyndan tutdy. ¹⁰ Amasa Ýowabyň elindäki gyljyňa üns bermedi. Ýowap gyljyňy onuň garnyna sokup, içgoşuny ýere silkdi, gyljy gaýtadan sokmaga zerurlyk galmady; Amasa öldi. Soňra iki dogan Ýowap bilen Abyşay Bikri ogly Şebanyň zyýandan kowmaga başladylar. ¹¹ Ýowabyň adamlaryndan biri Amasanyň jesediniň ýanynda durup: «Kim Ýowabyň tarapdary bolsa, kim Dawuda wepaly bolsa, Ýowabyň yzyna eýersin» diýdi. ¹² Amasa ýoluň ugrundanda gana bulaşyp ýatyrdy. Ýaňky adam jesediň ýanyna barýanlaryň onuň ýanynda saklanýandyklaryny görüp, ony ýoldan bir gyra çekdi-de, üstüne geým ýapdy. ¹³ Amasanyň jesedi ýoldan aýrylandan soň, goşun Bikri ogly Şebanyň zyýandan kowmak üçin, Ýowabyň yzyna düşdi. ¹⁴ Goşun Abelbeýtmagaka galasyna çenli tutuş demirgazyk tireleriniň içinden geçdi. Demirgazyk tireleriniň halky jemlenip birleşdiler-de, gala tarap Ýowabyň yzyna düşdi. ¹⁵ Olar baryp, Abelbeýtmagaka galasynda ony gabawa saldylar. Galanyň diwaryna çykmak üçin ýapgyt gurdular we diwary ýykamak üçin ony opurmaga başladylar. ¹⁶ Bir akylly aýal galadan: «Gulak assaňyzlaň! Diňleşeňizläň! Ýowaba aýdyň, men onuň bilen gepleşmek isleýärim» diýip gygyrdy. ¹⁷ Ýowap onuň ýanyna baranda, ol aýal: «Sen Ýowapmy?» diýdi. Ol: «Hawa, men Ýowap» diýip jogap berdi. Aýal: «Onda öz gymagyňa gulak as» diýdi. Ýowap: «Diňleýärim» diýdi. ¹⁸ Aýal şeýle diýdi: «Öňler: „Abelde maslahat alsynlar“ diýip

aydardylar, şeýdibem, işi tamamladylar. ¹⁹ Biz Ysraýylyň parahat hem wepadar adamlarydyrys. Ysraýyl galalarynyň enesi bolup duran galany näme üçin ýykamak isleýärsiň? Näme üçin Rebbiň beren mirasyny ýok etmek isleýärsiň?» ²⁰ Ýowap şeýle jogap berdi: «Ýok-la! Daş edewersin! Hudaý saklasyn! Galany ýykamak ýa-da ýok etmek meniň etjek işim däl! ²¹ Bu beýle däl! Ýöne Efraýym daglygyndan Bikri ogly Şeba diýen biri Dawut patyşanyň garşysyna çykdy. Onuň ýeke özüni elime ber, men galadan el çekeyin». Aýal: «Onuň kellesi diwardan üstaşyry saňa tarap zyňlar» diýdi. ²² Aýal akylly pikiri bilen halkyň ýanyna gitdi. Olar Bikri ogly Şebanyň kellesini kesip, ony Ýowaba tarap zyňyp goýberdiler. Ýowap surnay çaldy; olar galadan çekildiler. Hemmeler öýli-öýüne gitdi. Ýowap bolsa Iýerusalime patyşanyň ýanyna gaýtdy.

²³ Ýowap – Ysraýylyň tutuş goşunyna baştutan boldy. Ýehoýadanyň ogly Benaýa bolsa keretleriň hem-de peletleriň baştutany boldy. ²⁴ Adoram – gara zähmet bilen meşgul bolýanlaryň ýolbaşçysydy, Ahyludyň ogly Ýehoşapat – ýyl ýazgıçy boldy. ²⁵ Şeba – kätipdi, Sadok bilen Abýatar – ruhanylardy. ²⁶ Ýagyrlı Yra hem Dawudyň ruhanydy.

21-nji bap

Şawulyň nesilleri öldürilýär

¹ Dawudyň döwründe üç ýyla çeken açlyk boldy. Dawut Rebbe ýüzlendi. Reb oňa: «Şawulyň gan dökmegi onuň özüniň we nesliniň boýnunadyr, sebäbi ol gibgonlylary gyrgynçylyga berdi» diýdi. ² Patyşa gibgonlylary çagyryp, olar bilen gepleşdi. (Gibgonlylar ysraýyllardan dälirler, olar amorlaryň galyndylarydy. Ysraýyllar olara degmejekdiklerine ant içdiler, ýöne Ysraýyl bilen Ýahuda bolan yhlasy sebäpli, Şawul olary ýok etjek bolýardy). ³ Dawut gibgonlylara: «Men siziň üçin näme edeyin? Rebbiň saýlan halkyna pata bermegiňiz üçin, bu günäden nädip saplanarkam?» diýdi. ⁴ Olar: «Bize Şawuldan we onuň neslinden altyn ýa kümüş almak ýeterlik däl. Ysraýyldan kimdir birini biziň öldürmäge hakymyz ýok» diýdiler. Dawut olara: «Siz näme isleseňiz, şony-da etjek» diýdi. ⁵⁻⁶ Olar: «Bizi tutuş Ysraýyldan çykarmak islän we dyr-pytrak eden adamyň neslinden bolan ýedi adamy biziň elimize ber. Biz olary Reb tarapyndan saýlanan Şawulyň Gibga galasynda Rebbiň huzurynda öldürüp, Gününň astynda serjek» diýdiler. Patyşa olara: «Bolýar, men olary size bereýin» diýdi. ⁷ Ýöne Dawut patyşa özüniň Yonatan bilen Rebbiň öňünde äht edişendigi sebäpli onuň ogly Mepiboşede rehimi etdi. ⁸ Dawut Aýanyň gyzy Rispanyň Şawula dogrup beren iki ogluny: Armony bilen Mepiboşedi, şeýle hem Şawulyň gyzy Merabyň³ meholy Barzylayyň ogly Adryýele dogrup beren baş ogluny alyp, ⁹ olary gibgonlylaryň eline berdi. Gibgonlylar olary dagda Rebbiň huzurynda öldürüp, ýeriň ýüzüne serdiler, olaryň ýedisem bilelikde öldi. Bu waka baharda, arpa oragynyň ilkinji günlerinde bolupdy.

¹⁰ Aýanyň gyzy Rispa şol ýerdäki gaýanyň ýüzünde bir köne haltany düşendi-de, arpa oragynyň başyndan tä jesetleriň üstüne ýagys ýagyp başlaýança, ol ýerde oturdy; ol jesetleri gündizine guşlardan, gijesine wagşy haýwanlardan gorady. ¹¹ Aýanyň gyzy, Şawulyň gymagy Rispanyň bu eden işini Dawuda habar berdiler. ¹² Dawut baryp, Şawul bilen onuň ogly Yonatanyň süňkünü Gilgatdaky ýabeşlilerden aldy. Piliştli olary Gilbogada öldürüp, Beýtşan meýdançasynynda asypdylar. Gilgatdaky ýabeşliler bolsa olary Beýtşan meýdançasynyndan ogurladylar. ¹³ Dawut Şawul bilen onuň ogly Yonatanyň süňklerini ol ýerden getirdi. Öldürilip, ýeriň ýüzüne serlenleriň hem süňklerini topladylar. ¹⁴ Dawudyň adamlary Şawul bilen Yonatanyň süňklerini Benýamin topragynda – Selada, Şawulyň kakasy Kişiň gubry goylan gümmmezde jaýladylar. Olar patyşanyň ähli tabşyrygyny ýerine ýetirdiler. Şondan soň Hudaý ýurt üçin edilýän dilegleri kabul etdi.

¹⁵ Piliştli Ysraýylyň garşysyna ýene urşa başladylar. Dawut öz esgerleri bilen urşa çyky, piliştli bilen uruşdy we halys ysgyndan gaçdy. ¹⁶ Piliştli iri nesillerinden Ýişbibenop diýen bir adam bolup, ol agramy sekiz yüz mysгал⁴ bolan bürünç naýza, biline täze gylç dakynandy. Ol Dawudy öldürmegi ýüregine düwdi. ¹⁷ Emma Seruýanyň ogly Abyşay oňa kömege ýetişdi we piliştli bilen urşup, ony öldürdi. Şondan soň Dawudyň adamlary: «Indi sen biziň bilen

³ Merabyň – bu at käbir gadymy golýazmalardan alnan, ýöne başga golýazmalarda Mikalyň.

⁴ Sekiz yüz mysгал – ýewerçe üç yüz şekel. Üç yüz şekel takm. 3,5 kg deňdir.

bile söweşe çykma, goý, Ysraýlyň çyrasy sönmegin» diýip, oňa kasam etdiler.

¹⁸ Şundan soň ysraýyllar bilen piliştiler Gopda söweşe başladylar. Şonda huşaly Sibekay iri adamlaryň neslinden bolan Sap diýen birini öldürdi. ¹⁹ Soňra olar piliştiler bilen Gopda ýene çaknyşdylar. Şonda beýtullahamly Ýagyryň ogy Elhanan gatly Jaludy öldürdi. Jaludyň naýzasynyň sapy pürs ýalydy. ²⁰ Gat galasynda ýene uruş boldy. Ol ýerde ýene piliştileriň iri neslinden, elleri we aýaklary alty-altydan ýigrimi dört barmakly şilliň uzyn biri bardy. ²¹ Ysraýyla sögendigini üçin Dawudyň dogany Şimganyň ogy Ýonatan ony öldürdi. ²² Bularyň dördüsi-de Gat galasynyň iri nesillerindendiler. Olar Dawudyň hem-de onuň esgerleriniň elinden öldüler.

22-nji bab

Dawudyň ýeňiş aýdymy

¹ Rebbiň Dawudy ähli duşmanlaryndan hem-de Şawuldan halas eden günü, ol Rebbiň şanyna şu aýdymy aýtdy:

² «Reb meniň gaýam, galam hem gutulyşymdyr.

³ Hudaýym – gaýam, men Onda howpsyzdyr.

Galkanym hem kuwwatly halasgärim,

Galam, Ol meniň gaçybatalgamdyr.

Halasgärim meni zulumdan halas edýär!

⁴ Öwgä mynasyp Rebbi çagyrdym-da,
Duşmanlarymdan halas boldum.

⁵ Ölüm tolkunlary daşymy gurşady,
Ajal silleri janyma howp saldy.

⁶ Ölümler dünýäsiniň tanaplary meni gurşady.
Ölüm duzaklary boýnuma pete-pet geldi.

⁷ Jebir çekenimde Rebbi –
Hudaýymy çagyrdym.

Öz ybadathanasynda sesimi eşitdi,
Eşitdi Ol ahy-perýadym.

⁸ Zemin titröp lerzana geldi,
Göğüň diregleri sarsyp çaykandy,
Çaykandy, çünki Ol gazaba mündi.

⁹ Burnundan tüsse çykdy,
Agzyndan ýalmap-yuwudyjy ot,
Közler alawlap tutaşdy.

¹⁰ Gögi açyp, aşak indi Ol,
Aýagyňyň asty tüm garaňkylykdy.

¹¹ Ol keruba⁵ münüp uçdy,
Ýeliň ganatlarynda gaýdy.

¹² Tümlügi, gara bulutlary, suw joşgunlaryny
Özüne çadyr edindi Ol.

¹³ Öňündäki ýalkymyndan
Közler alawlap tutaşdy.

¹⁴ Reb göklerde güňleş gürlledi,
Seslendi Beýik Alla.

¹⁵ Oklaryny atyp, duşmanlaryny dargatdy.
Ýyldyrym çakdyryp, olary dyr-pytrak etdi.

¹⁶ Rebbiň käýinjinden,
Burun deminiň gazabyndan
Deňziň düýbi göründi,
Açyldy dünýäniň binýady.

¹⁷ Ýokardan el uzadyp, meni tutdy,
Sogrup çykardy çuň suwlardan.

¹⁸ Güýçli duşmanymdan Ol halas etdi,
Şeýle-de meni ýigrenýänlerden.
Olar menden has güýçlüdiler.

¹⁹ Agyr günümde olar garşyma çykdy,
Ýöne Reb maňa arkadaýanç boldy.

²⁰ Ol meni rahatlyk meýdanyna çykardy,
Meni azat etdi, çünki Ol menden göwnühoşdy.

²¹ Reb dogruçylygyma laýyk serpaýymy,
Päkligime laýyk sylagymy ýetirdi.

²² Sebäbi men Rebbiň ýoluny tutdum,
Erbetlik edip, Hudaýymdan aýrylmadym.

²³ Çünki Onuň ähli hökümleri gözümiň alnynda.
Onuň parzlaryndan hiç wagt ýüz öwürmedim.

²⁴ Onuň huzurynda aýypyz bolup,
Özümi günäden sakladym.

²⁵ Reb dogruçylygyma görä,
Öz nazaryndaky päkligime görä sylaglady.

²⁶ Wepadar bilen wepadarsyň,
Kämilsiniň kämil bilen.

²⁷ Päk bilen päksiň,
Terssiň ters bilen.

²⁸ Ähli garyplary halas edersiň,
Gedemleri nazaryňda peseldersiň.

²⁹ Çünki meniň çyram Sensiň, ýa Reb,
Tümlügime Sen şöhle saçaýaň, ýa Reb.

³⁰ Seniň bilen men goşuna garşy hüjüm ederin,
Öz Hudaýym bilen diwardan aşyp bilerin.

³¹ Çünki Hudaýyň ýoly kämildir.
Reb wadasynyň hakykatdygyny subut edýär.

Özüne daýanýanlar üçin galkandyr Ol.

³² Rebden gaýry Hudaý barmy näme?!
Hudaýymyzdan belent gaýa barmy näme?!

³³ Meniň berk galamdyr Hudaý,
Kämil ýola atarýar Ol meni.

³⁴ Ol aýagymy keýigiň aýagy ýaly edýändir.
Belent ýerlere çykarýar Ol meni.

³⁵ Gollarym бүрүнç ýaýy egip biler ýaly,
Ol ellerimi söweşe türgünleýändir.

³⁶ Sen maňa gutulyş galkanyňy berdiň,
Seniň rehimdarlygynyň meni beýgeltidi.

³⁷ Giň etdiň ýodalarymy,
Aýaklarym büdremedi.

³⁸ Şonda duşmanlarymy kowup heläk etdim,
Ýer bilen ýegsan edýänçäm, yzyna dönmedim.

³⁹ Ýer bilen ýegsan etdim, ýaraladym,
Ýerlerinden galmaz etdim,
Aýagymyň astynda serildiler.

⁴⁰ Çünki maňa söweş kuwwatyny berdiň,
Duşmanlarymy aýagymyň astyna saldyň.

⁴¹ Ýeňse berer ýaly etdiň olary,
Meni ýigrenenleriň külünü göge sowurdym.

⁴² Töweregine garadylar, ýöne datlaryna ýeten bolmady,
Rebbi çagyrdylar, ýöne Reb olara jogap bermedi.

⁴³ Olary ýeriň tozy ýaly edip ýençdim.
Köçedäki palçyk kimin mynjyratdym.

⁴⁴ Öz halkymyň garşylygyndan meni halas etdiň,
Milletlere baş edip, Sen meni goradyň.

Tanamaýan halkym hyzmatymy etdi.

⁴⁵ Gelmişekler maňa boýun egýärler,
Sesimi eşitdikleri tabyn bolýarlar.

⁴⁶ Gelmişekler ysgyndan gaçyp,
Titröp, öz berkitmelerinden çykyp gelerler.

⁴⁷ Reb diridir! Meniň gaýama alkyş bolsun!
Meniň gutulyş gaýam – Hudaý beýgelsin!

⁴⁸ Arymy alyp berýän Hudaýdyr Ol,
Ol maňa halklary golasty edýär.

⁴⁹ Meni duşmanlarymdan halas etdi Ol,
Garsydaşlarymdan belende göterdi,
Zalymlaryň elinden meni gutardy.

⁵⁰ Munuň üçin milletler arasynda Seni alkyşlaryn, ýa Reb!
Seniň adyňa alkyşly naşma aýdaryn!

⁵¹ Öz patyşaňa uly ýeňişler getirýärsiň Sen!
Seçip saýlan Dawudyna, onuň nesline,

⁵ Kerup – Hudaýa hyzmat edýän perişdeler. Sözlüğe seret.

elmydama sadyk söýgüsini görkezýär.»

23-nji bap

Dawudyň soňky sözleri

¹ Ine, Dawudyň soňky sözleri şulardyr:

Belende göterilen Ýyşaý ogy Dawut diýýär,
Ýakubyň Hudaýynyň seçip saýlan adamy,
Ysraýylyň şirin labyzly bagsysy şeýle sözlýär:

² «Rebbiň ruhy meniň üstüm bilen gepleýär,
Dilimde Onuň sözleri.

³ Ysraýyl Hudaýy gepledi,
Ysraýylyň Gaýasy maňa şeýle diýdi:

„Halka adalatly häkimlik eden,
Hudaýdan gorkup, halka baştutanlyk eden,

⁴ Daň şapagy ýalydyr,
Aýdyň asmanda dogan Gün ýaly,
Otlaryň ýagşydan soňky ýalkymydyr“.

⁵ Meniň neslim hem Hudaýyň öňünde şeýle dälmi näme?!

Sebäbi Ol meniň bilen baky äht baglaşdy,
Bu äht tertip-düzgünli we bozulmazdyr.

Meniň halas bolmagym, arzuwlarym Oňa bagly dälmi
näme?!

⁶ Ähli ýaramazlar zyňlan tiken ýalydyr.
Çünki tiken elläp bolmaýar.

⁷ Demir ýa-da naýza sapy ulanylýandyr olara,
Hem duran ýerinde oda ýakylýandyr olar».

Dawudyň batyr ýigitleri

⁸ Dawudyň batyr ýigitleriniň atlary, ine, şulardyr: tahkemonly Ýoşe Başbet. Ol serdaryň baştutanlygy. Ol naýzasy bilen⁶ bir wagtyň özünde sekiz ýüz adamy öldürdi. ⁹ Ondan soňra üç batyr ýigidiň biri ahowa urugyndan Dodonyň ogy Elgazardyr. Söweşmek üçin toplanyşan piliştilere gyjalyt berlende, ol Dawudyň ýanyndady. Ysraýyllar yza çekildiler, ¹⁰ emma Elgazar ýerinden gozganmady; ol surnugyança, hatda eli gylýja ýelmeşýänçä söweşip, piliştileri gyrdy. Reb şol gün beýik ýeňiş getirdi. Halk onuň yzyna diňe olja ýygnamak üçin düşdi. ¹¹ Üçünjisi hararly Ageniň ogy Şammadyr. Piliştiler Lehide ýygnaşypdylar. Ol ýerde mäsden doly bir ýer bardy. Goşun piliştilerden gaçdy. ¹² Ýöne Şamma meýdançanyň ortarasyna durup, şol ýeri gorady we piliştileri gyrdy. Reb uly ýeňiş getirdi.

¹³ Orak döwründe otuz serdaryň üçüsi Dawudyň ýanyna, Adullam gowagyna gitdi. Piliştileriň goşuny Rapa jülgesinde düşläpdi. ¹⁴ Dawut şol wagt galadady. Piliştileriň goşun bölümi bolsa Beýtullahamdady. ¹⁵ Dawut arman edip: «Beýtullahamyň derwezesiniň ýanyndaky guýudan suw getirip beren bolsady, şondan bir içsemdim» diýdi. ¹⁶ Şonda üç batyr ýigit piliştileriň düşelgesini böwsüp geçdi-de, Beýtullahamyň derwezesiniň ýanyndaky guýudan suw alyp, ony Dawuda getirip berdi. Emma Dawut suwdan içmedi, ol ony Reb üçin ýere dökdü. ¹⁷ Ol: «Meni beýtmekden sakla, ýa Reb! Başyny etegine salyp giden adamlaryň ganyny, heý-de, men içip bilerinmi?!» diýip, suwdan içmek islemedi.

Bu üç batyr ýigit şeýle edermenlikler görkezipdi.

¹⁸ Seruýanyň ogy Abyşaý üç batyr ýigidiň baştutanlygy, ol Ýowabyň doganydy. Ol öz naýzasy bilen üç ýüz adamyň garşysyna uruşdy we olary öldürip, üç batyr ýigit ýaly meşhur boldy. ¹⁹ Ol otuz serdaryň iň meşhurdy we baştutanlygy, ýöne üç serdaryň derejesine ýetip bilmedi.

²⁰ Ýehoýadanyň ogy Benaýa uly edermenlikler görkezen kabşeyelli batyr ýigitdir. Ol mowaply arslan ýürekli iki edermen uruşyny öldürdi, şeýle hem ol garly gün garymyň içinde bir ýolbarsy öldürdi. ²¹ Ol soňra äpet bir müsürlini öldürdi. Müsürliniň elinde naýzasy bardy. Benaýa onuň garşysyna taýakly çykdy. Ol müsürliniň elinden naýzasyny alyp, ony öz naýzasy bilen öldürdi. ²² Ýehoýadanyň ogy Benaýa, ine, şeýle işleri edip, ol hem üç batyr ýigit ýaly meşhur boldy. ²³ Ol otuz serdaryň arasynda meşhurdy, ýöne üç batyr ýigidiň biri däl. Dawut ony öz janpenalarynyň baştutanlygy edip goýdy. ²⁴ Otuzlaryň arasynda

ýene-de, ine, şular bardy: Ýowabyň dogany Asahel, beýtullahamy Dodonyň ogy Elhanan, ²⁵ harotly Şamma we Elika, ²⁶ peletli Heles, tekowaly Ikeşiň ogy Yra, ²⁷ anatoly Abygezer, huşaly Mebunnaý, ²⁸ ahowa urugyndan Salmon, netopaly Mahraý, ²⁹ netopaly Bağananyň ogy Helep, benýaminlerden gibgaly Ribaýyň ogy Ytaý, ³⁰ piratonly Benaýa, Gagaş jülgelerinden Hidaý, ³¹ arbaly Abygalbon, bahurymly Azmawet, ³² şagalbynly Elýahba, Ýaşeniň ogullary: Yonatan, ³³ hararly Şamma, hararly Şararyň ogy Ahyýam, ³⁴ magakaly Ahasbaýyň ogy Elipelet, giloly Ahytopeliň ogy Eligam, ³⁵ karmelli Hesro, araply Pagary, ³⁶ sobaly Natanyň ogy Yygal, gat tiresinden Bany, ³⁷ ammon halkyndan Sele, Seruýanyň ogy Ýowabyň ýaragyny göterýän nökeri beýerotly Nahraý, ³⁸ ýytra urugyndan Yra we Garep, ³⁹ het halkyndan Uryýa. Bular jemi otuz ýedi adamdan ybaratdyr.

24-nji bap

Dawut ilat sanawyny geçirýär

¹ Rebbiň Ysraýyla ýene gaty gahary geldi-de: «Bar, Ysraýyl bilen Ýahudanyň adam sanyny bil» diýip, Dawudy olaryň garşysyna öjükdirdi. ² Patyşa Ýowaba hem-de goşunbaşylara: «Dandan Beýerşeba çenli ysraýyl tireleriniň ählisine aýlanyp, olary hasaba alyň, maňa ilatyň sany gerek» diýdi. ³ Emma Ýowap patyşa ýüzlenip: «Goý, şa hezretlerimiň gözünüň alnynda Hudaýyň Reb halkyň sanyny ýüz esse köpelsin! Ýöne şa hezretlerine beýle etmek nämä gerek bolduka?!» diýdi. ⁴ Ýöne patyşanyň sözi Ýowabyňkydan hem-de goşunbaşylardan üstün geldi. Şunlukda, Ýowap bilen goşunbaşylarysraýyl halkynyň hasabyny almak üçin patyşanyň ýanyndan ugradylar. ⁵ Olar Iordan derýasyndan geçip, Arogerde jülgäniň ortasyndaky galanyň günortasynda düşelge gurdular. Soňra olar Gatda ýerleşýän Ýagzer tarapa gitdiler. ⁶ Olar Gilgada we hetleriň ýurdy bolan Kadeşe bardylar. Soňra Danýagana, ol ýerden bolsa Sidonyň töwereklerine bardylar. ⁷ Ol ýerden Sur galasyna we hiwileriň hem-de kenganlaryň ähli galalaryna aýlandylar. Iň soňunda olar Ýahudanyň Negep çölündäki Beýerşeba galasyna gitdiler. ⁸ Şeýdip, olar bütin ýurdy aýlanyp, dokuz ay ýigirmi gün diýlende Ýerusalime dolanyp geldiler. ⁹ Ýowap ilat ýazuwunyň netijesi bilen patyşany habardar etdi: Ysraýylyň eli gylç tutup biljek adamlarynyň sany sekiz ýüz müň, Ýahudanyňky bolsa bäs ýüz müň adam bolup çykdy.

¹⁰ Ilat ýazuwyndan soň Dawudyň ýüreginde ynjalysyzlyk peýda boldy. Dawut Rebbe: «Şu hereketim bilen Seniň öňünde uly günä gazandym, akmaklyk etdim. Öz guluňy günä astynda goýma, ýa Reb! Ýalbarýaryň!» diýip, Rebbe ýüzlendi. ¹¹ Ertesi irden Dawut entek turmanka, Dawudyň görgüri Gat pygambere Rebbiň şu sözi geldi: ¹² «Dawudyň ýanyna bar-da: „Reb seniň öňünde üç şert goýýar; birini saýla, Ol şony hem amala aşyrjak“ diýip aýt». ¹³ Gat muny Dawuda aýtdy we oňa: «Ýurduňa yedi ýyl açlyk gelsinmi ýa üç aýlap duşmanlaryňa kowduryp, olardan gaçyp gezmekmi, ýa-da ýurduňa üç gūnläp gyrgyn keseli gelsinmi? Pikir et-de, belli karara gel; meni iberen Rebbe berjek jogabyňy aýt» diýdi. ¹⁴ Dawut Gada: «Men erbet ýagdaýa düşdüm. Gowusy, Rebbiň eline düşeyin, ynşan eline düşmäýin. Rebbiň rehimsizligi beýikdir» diýdi.

¹⁵ Reb ir säherden başlap, tä bellenen möhlet dolýança, Ysraýyla gyrgyn keselini iberdi. Dandan Beýerşeba çenli aralykda ýaşayan ilatdan yetmiş müň adam bu keseliň pidasy boldy. ¹⁶ Perişde Ýerusalimiň halkyny weýran etmek üçin oňa tarap elini uzadanda, Reb ýüregine düwen betbagtçylygyny goýbolsun etdi. Ol weýran edýän perişdä: «Besdir! Indi elini çek» diýdi. Şonda Rebbiň perişdesi ýabuslardan bolan Arawnanyň harman ýeriniň golaýyndady. ¹⁷ Dawut adamlaryň başyna külpet getirýän perişdäni göreňde, Rebbe: «Wah, men günä gazandym, ine, men hata iş etdim. Ýöne bu bigünä halk näme etdi ahyrýn? Goý, Sen diňe maňa hem atamyň nesline jeza ber» diýdi. ¹⁸ Şol gün Gat Dawudyň ýanyna baryp: «Bar, ýabuslardan bolan Arawnanyň harman ýerinde Rebbe gurbanlyk sypasyny gur» diýdi. ¹⁹ Gatnyň sözlerine eýerip, Dawut Rebbiň emri bilen çykyp gitdi. ²⁰ Patyşanyň adamlary bilen bile özüne tarap gelyändigini Arawna gördi; öňlerinden çykyp, iki bükülip, patyşa tagzym etdi. ²¹ Soňra ol: «Şa hezretleri näme sebäpden gulunyň ýanyna geldikä?» diýdi. Dawut: «Rebbe gurbanlyk sypasyny gurmak üçin, seniň harman ýeriňi satyn almaga geldim. Şeýdip, halkyň başyna düşen betbagtçylyk

⁶ Ol naýzasy bilen – bu sözler käbir gadymy golýazmalardan alnan, ýöne başga golýazmalarda Ol Esnili Adino.

sowlar» diýdi. ²²Arawna Dawuda şeýle diýdi: «Şa hezretleri ony alsyn-da, islän zadyny gurbanlyk bersin. Ine, ýakma gurbanlygy üçin öküzler, ine-de odun üçin döwek döwýän gurallardyr öküzleriň boýuntyryklary. ²³Eý, patyşa, şu zatlaryň hemmesini Arawna size berýär. Goý, Hudaýyň Reb senden razy bolsun». ²⁴Emma patyşa oňa: «Ýok, men olaryň bahasyny tölejek. Mugt düşen zady Rebbe

gurbanlyk berjek däl» diýdi. Şunlukda, Dawut harman ýeri bilen öküzleri elli kümüş teňňä satyn aldy. ²⁵Dawut ol ýerde Rebbe gurbanlyk sypasyny gurup, ýakma hem salamatlyk gurbanlyklaryny berdi. Reb ýurt üçin edilen dilegleri kabul etdi; gyrgyn belasy Ysraýyldan sowuldy.